

Resurssiviisauden seurantaraportti 2025

Järvenpään kaupunki 2026

Sisällys

Alkusanat	3
Johdanto	4
<i>Resurssiviisauden seurantaraportti 2025</i>	4
<i>Resurssiviisaus osana hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa 2026–2029</i>	4
Resurssiviisauden tiekartan teemat ja tavoitteet	5
Tavoitetilat 2030 teemoittain	5
<i>Kaupunkirakenne ja liikkuminen</i>	5
<i>Ympäristön tila</i>	5
<i>Energia, materiaalit ja kulutus</i>	5
<i>Tietoisuus ja yhteistyö</i>	5
Tilannekatsaus resurssiviisautavoitteiden edistymiseen	6
<i>Alueelliset kasvihuonekaasupäästöt</i>	6
<i>Päästölähteet</i>	8
<i>Huomioita CO2-raportin laskennasta</i>	9
Kestävän kulutuksen kaupunki 2050	9
<i>Järvenpään kulutuksen päästöt</i>	9
Tiekartan ja toimenpiteiden eteneminen	11
Kaupunkirakenne ja liikkuminen	12
Energia, materiaalit ja kulutus	21
Ympäristön tila	31
Tietoisuus ja yhteistyö	39
Johtopäätökset	45
Liitteet	47
Kaupunkikehityksen palvelualue	48
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	49
Hyvinvoinnin palvelualue	50
Konsernipalvelut ja tilaomistus	51
Kaikkien toimenpiteiden eteneminen	52

Alkusanat

Järvenpäässä edistetään päästöjen ja jätteiden vähentämistä sekä kulutuksen kohtuullistamista. Vuonna 2025 kaupunginvaltuusto päätti hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmasta 2026–2029, jossa linjataan, että tavoittelemme jatkossakin hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä, sekä päästötöntä, jätteetöntä ja kestävän kulutuksen kaupunkia 2050. Uudet välitavoitteet vuoteen 2035, kierrätysasteen kaksinkertaistaminen ja asukaskohtaisten kulutuksen päästöjen puolittaminen, linjaavat työtämme keskipitkällä aikavälillä. Lisäksi tavoitteenamme on huolehtia luonnon monimuotoisuudesta turvamalla arvokkaat luontokohteet.

Järvenpäättä kehitetään niin nykyisiä kuin tulevia asukkaita varten. Täällä sujuvat ja nopeat yhteydet pääkaupunkiseudulle, luonto ja järvi lähellä asukkaita, kattavat palvelut ja rikas kulttuurihistoria ja -tarjonta saavat järvenpääläiset viihtymään. Monet kaupunkilaisille tärkeät palvelut, arkiympäristön kehittäminen ja ylläpito, sekä uusien asukkaiden ja yritysten sijoittumisen mahdollistaminen ovat kaupungin tehtäviä. On tärkeää, että Järvenpää kasvaa resurssiviisaasti ja strategiset tavoitteet huomioiden.

Resurssiviisaustyö on Resurssiviisas Järvenpää -tiekartan (2019) toimeenpanossa vakiintunut monin paikoin osaksi kaupunkiorganisaation toimintaa. Erilaisia ratkaisuja on kokeiltu ja toimeenpantu palvelualueilla yhteistyössä sidosryhmien kanssa ja osaaminen on kehittynyt. Työ jatkuu hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman ohjaamana. Samalla toimintaympäristön laajempi kehitys ohjaa työtämme – saamme uusia velvoitteita, mutta tarjolla on myös jatkuvasti monipuolisempia tapoja ja mahdollisuuksia edistää resurssiviisautta.

Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä työtä sekä vaikuttavia ja tehokkaita ratkaisuja. Hiilineutraaliuden tulee näkyä esimerkiksi kaavoituksessa ja suunnittelussa. Kiertotalouden mukaisia ratkaisuja ja toimintamalleja tulee vahvistaa eritoten rakentamisessa ja hankinnoissa. Ympäristöä säästävät luontoystävälliset ratkaisut tukevat elinvoimaista kaupunkiluontoa. Toiminnan tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja kestävää tulevaisuutta.

*Mikko Autere
Kaupunkikehitysjohtaja*

Johdanto

Järvenpään tavoitteena on olla hiilineutraali viimeistään vuoteen 2035 mennessä, sekä jätteen ja kestävän kulutuksen kaupunki viimeistään vuonna 2050.

Resurssiviisas Järvenpää -tiekartta laadittiin viitoittamaan tietä kohti resurssiviisauden tavoitteita (kaupunginvaltuusto 11.11.2019 § 83). Tavoitteiden jalkauttamiseksi palvelualueille ja konsernipalveluihin laadittiin toimeenpanoa tarkentavat toteutus suunnitelmat. Myös Mestariasunnot ja Mestari toiminta laativat yhteisen resurssiviisauden tiekarttansa.

Resurssiviisauden tiekartan mukaisten toimenpiteiden eteneminen on kaupunginvaltuustoon nähden sitova tavoite Järvenpäästrategiassa 2030. Resurssiviisauden ja hiilineutraaliuden tavoitteet näkyvät myös strategian linjauksissa, joiden mukaan kaupungin toiminta on ympäristön näkökulmasta kestävä ja vaikuttava, ja teemme vastuullisia päätöksiä ja investointeja tulevaisuuteen.

Resurssiviisauden kannalta keskeisiä valtuuston nähden sitovia tavoitteita ovat lisäksi vähäpäästöisen rakentamisen ja liikkumisen edistäminen elinkaari huomioiden sekä ympäristöystävällisen teknologian ja energian hyödyntäminen. Lisäksi tavoitteena on, että Tuusulanjärven veden laatu olisi hyvä vuoteen 2030 mennessä.

Resurssiviisauden seurantaraportti 2025

Tässä seurantaraportissa seurataan viimeisen keran vuonna 2019 hyväksyttyä tiekarttaa ja siihen liittyviä toteutus suunnitelmia.

Vuosittain laaditussa resurssiviisauden seurantaraportissa kuvataan kehitystä kohti resurssiviisauden tavoitteita tarkastelemalla alueellisia ja kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjä. Lisäksi kerrotaan tiekartan ja toimenpiteiden etenemistä teemoittain havainnollistavien esimerkkien ja kehitystä kuvaavien mittareiden avulla. Lopuksi esitellään johtopäätökset ja jatkotoimet.

Seurantaraportin tiedot toimien edistymisestä on

koottu yhdessä kaupungin asiantuntijoiden kanssa Ympäristövahti-työkalua apuna käyttäen. Resurssiviisauden toimenpiteiden tarkempia kuvauksia, niihin liittyviä tehtäviä sekä toimenpiteiden etenemistä ja mittareiden kehitystä voi tarkastella ajantasaisesti [Ympäristövahti-palvelussa](#).

Resurssiviisuus osana hyvinvointi- ja turvallisuus suunnitelmaa 2026–2029

Järvenpään kaupungissa käynnistettiin loppuvuodesta 2024 strategisen ohjelmatyön uudistus. Tämän myötä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät suunnitelmat koottiin yhdeksi kokonaisuudeksi ja samalla ne päivitettiin kaupunkistrategian mukaisiksi.

Strategisen ohjelmatyön uudistuksessa resurssiviisauden tavoitteet päivitettiin osaksi hyvinvointi- ja turvallisuus suunnitelmaa 2026-2029, joka on tulevana vuosina resurssiviisaustyötä ohjaava strateginen asiakirja.

Ohjelmatyön uudistuksen valmistelussa aiemmin asetetut resurssiviisauden tavoitteet säilytettiin ennallaan. Kestävälle kulutukselle sekä jätteen kierrättämiselle lisättiin ilmastotavoitteiden tavoin välitavoitteet vuodelle 2035 (asukaskohtaisten kulutuksen päästöjen puolittuminen ja kierrätysasteen kaksinkertaistuminen) ja lisäksi tavoitellaan päästötömyyttä vuoteen 2050 mennessä. Neljänneksi tavoitteeksi nostettiin arvokkaiden luontokohteiden turvaaminen, sillä tarve vaalia luontoarvoja on tunnistettu niin kaupunkiorganisaatiossa, asukkaiden toiveissa kuin kesällä 2024 jätetyssä valtuustoaloitteessa LUMO-ohjelman laatimisesta. Hyvinvointi- ja turvallisuus suunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa toukokuussa 2025.

Hyvinvointi- ja turvallisuus suunnitelman toimenpiteet laaditaan vuosittain talouden käyttösuunnitelmaan. Suunnitelman toimeenpanoa tullaan seuraamaan hyvinvointikertomuksessa ja toimenpiteiden etenemistä osavuosikatsauksessa ja tilinpäätöksessä.

Resurssiviisauden tiekartan teemat ja tavoitteet

Järvenpään **hiilineutraaliustavoite vuoteen 2035 mennessä** tarkoittaa, että alueellisia kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään vähintään 80 % vuoden 1990 tasosta ja jäljelle jäävät päästöt kompensoidaan esimerkiksi lisäämällä kaupungin alueen hiilinieluja.

Kestävä kulutus vuoteen 2050 mennessä tarkoittaa sitä, että luonnonvaroja kulutetaan maapallon kantokyvyn rajoissa, kulutuksesta aiheutuvat päästöt vähenevät ja tuotanto on kestävää.

Jätteettömyyden tavoite vuoteen 2050 mennessä tarkoittaa sitä, että jätettä syntyy merkittävästi

vähemmän, ja että lähes kaikki lajitellut jättemateriaalit hyötykäytetään uusissa käyttötarkoituksissa. Kiertotalouden mukainen toiminta, jossa kulutetaan vähemmän, pitkäikäisiä tuotteita korjataan ja uudelleenkäytetään sekä materiaalit kiertävät, on keskeistä sekä kestävänsä kulutuksen että jätteettömyyden tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Resurssiviisas Järvenpää -tiekartassa tavoitteita lähestytään neljän teeman kautta. Jokaiselle teemalle on laadittu tavoitetilat, jotka kuvaavat ja konkretisoivat sitä, millainen lähes hiilineutraalin Järvenpään tulisi olla vuonna 2030 matkalla kestävänsä kuluttamiseen ja jätteettömyyteen.

Tavoitetilat 2030 teemoittain

Kaupunkirakenne ja liikkuminen

- Järvenpää on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva seudullinen kaupunkikeskus.
- Liikkuminen on vähäpäästöistä ja perustuu älykkääseen liikennejärjestelmään. Järvenpää on aito pyöräilykaupunki.
- Liikkumista tukeva, esteetön, viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.
- Järvenpäässä on laaja ja yhtenäinen viheralueverkosto. Virkistysalueet ovat kaikkien asukkaiden helposti saavutettavissa.
- Kaupungin infrastruktuuri suunnitellaan, toteutetaan ja ylläpidetään resurssiviisaasti energia- ja materiaalihokkuutta edistämällä.

Energia, materiaalit ja kulutus

- Järvenpää on energiatehokkuuden edelläkävijä.
- Energiantuotanto on fossiilitonta ja hiilineutraalia. Uudisrakennukset toteutetaan uusiutuvia energialähteitä hyödyntäen. Vähihiiliset lämmitysratkaisut ovat merkittävältä osin korvanneet öljylämmityksen.
- Järvenpäässä toimitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.
- Kaupungin hankinnat ja investoinnit edistävät kestävänsä kehitystä.
- Ruokatuotantoketju on kestävä.

Ympäristön tila

- Järvenpää on ilmastokestävä kaupunki.
- Tuusulanjärven sekä pienvesien ja pohjavesien tila on hyvä. Tuusulanjärvi on kaupunki- ja luonnonympäristön ydin.
- Luonnon monimuotoisuuden säilymiseen panostetaan ja elinvoimainen kaupunkiluonto on turvattu.
- Ilmanlaatu on koko kaupunkialueella hyvä. Asukkaat eivät altistu pitkäkestoiselle ympäristömelulle.

Tietoisuus ja yhteistyö

- Järvenpään kaupunki tunnetaan resurssiviisaana toimijana. Kaupunki toimii esimerkkinä ilmasto- ja ympäristötyössä.
- Resurssiviisaustavoitteet saavutetaan yhdessä.
- Ympäristöteot ovat luonteva osa kaikkien arkea. Ilmastoviisas asuminen ja liikkuminen on helppoa.

Tilannekatsaus resurssiviisaustavoitteiden edistymiseen

Hiilineutraali 2035

Järvenpään ilmastotavoitteiden vertailuvuodeksi on asetettu 1990, jolloin päästöt olivat tavoitteen asettamishetkellä saatavilla olleen tiedon mukaan 200 kt CO₂-ekvivalenttia. Näin ollen hiilineutraalius edellyttää, että vuonna 2035 alueelliset päästöt ovat enintään 40 kt CO₂-ekv ja nämä jäljelle jäävät päästöt kompensoidaan.

Päästöjä voidaan kompensoida esimerkiksi hiilinielujen avulla. Kasvillisuus, erityisesti puut, toimivat hiilinieluina, kun ne sitovat ilmakehästä hiiltä ja varastoivat sitä. Myös maaperään varastoituu hiiltä. Järvenpään maankäytön muutoksen ilmastovaiikutuksista tai Järvenpään hiilivarastojen ja -nielujen nykytilasta tai suuruudesta ei ole tällä hetkellä saatavissa tietoa. Maankäytön muutokset ovat keskeisiä ilmastotavoitteiden kannalta, sillä ne vaikuttavat päästöjen lisäksi hiilivarastoihin ja -nieluihin.

Järvenpään ilmastotavoitteiden seurannassa tarkastellaan alueellisten päästöjen lisäksi käyttöperäisiä ja kulutuksesta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä. Nämä eri laskentatavat täydentävät toisiaan, jolloin niitä kaikkia tarkastelemalla saadaan mahdollisimman kattava kuva Järvenpään päästöistä.

Alueelliset kasvihuonekaasupäästöt

Järvenpään alueelliset kasvihuonekaasupäästöt ilman teollisuutta olivat 92,9 kt CO₂-ekv vuonna 2024 ja ennakkotiedon mukaan 88,2 kt CO₂-ekv vuonna 2025. Vuonna 2024 päästöt nousivat 0,4 % edellisvuoteen verrattuna ja laskivat vuonna 2025 ennakkotiedon mukaan 5 % vuoteen 2024 verrattuna ([Järvenpään CO₂-raportti 2026, Sitowise](#)).

Järvenpään alueelliset päästöt ilman teollisuutta olivat 92,9 kt CO₂-ekv vuonna 2024 ja ennakkotiedon mukaan 88,2 kt CO₂-ekv vuonna 2025.

CO₂-raportissa tarkastellaan kuluttajien sähkönkulutuksesta, rakennusten lämmityksestä, tieliiken-

Mikä CO₂-ekvivalentti?

Eri kasvihuonekaasut, kuten hiilidioksidi, metaani ja typpioksiduuli lämmittävät ilmakehää eri voimakkuuksilla. CO₂-ekvivalentin avulla voidaan ilmoittaa eri kasvihuonekaasujen päästöt yhtenä lukuna, jossa eri kasvihuonekaasujen vaikutukset ilmaston lämpenemiseen on yhteismitallistettu kertoimien avulla.

teestä, maataloudesta sekä jätehuollosta aiheutuvia päästöjä. Sähkön- ja kaukolämmön kulutuksesta sekä liikenteestä johtuvan energiankulutuksen päästöjä tarkastellaan kunnan alueella tapahtuvan kulutuksen perusteella. Maatalouden päästöt ovat Järvenpään alueella tapahtuvan tuotannon päästöjä ja jätteiden käsittelyn päästöt huomioidaan jätteen syntypaikan perusteella. Teollisuuden sähkönkulutus ilmoitetaan CO₂-raportissa erikseen.

Järvenpään päästökehitys on ollut viime vuosina tasaista (kaavio 1). Päästökehitys on ollut pääsääntöisesti hiilineutraaliustavoitteen mukaista sen jälkeen, kun tavoite asetettiin vuonna 2019. Päästöjen pienenemiseen tarkastelujaksolla (2008–2025) on vaikuttanut erityisesti sähkön päästökertoimen pieneneminen ja kaukolämmön päästöjen pieneneminen, joissa suuret päästövähennysmahdollisuudet on hyödynnetty (ks. kaavio 3).

Järvenpään alueelliset päästöt nousivat 0,4 % vuonna 2024 edellisvuoteen verrattuna, ja ennakkotiedon mukaan laskivat 5 % vuonna 2025 vuoteen 2024 verrattuna.

Vuonna 2024 päästöt ovat vähentyneet 53,6 % vuoteen 1990 nähden. Nykyiset päästöt tulisi vielä yli puolittaa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. Jatkossa päästöjä tulisi vähentää vähintään 4,8 kt CO₂-ekv eli 7,6 % vuodessa, kun päästövähennystarve jaetaan tasaisesti tuleville vuosille 2026–2035 (kaavio 1). Tavoitteen saavuttaminen edellyttää jatkuvia ja tehokkaita päästövähennystoimia muun muassa tieliikenteen ja erillislämmityksen päästöjen vähentämiseksi.

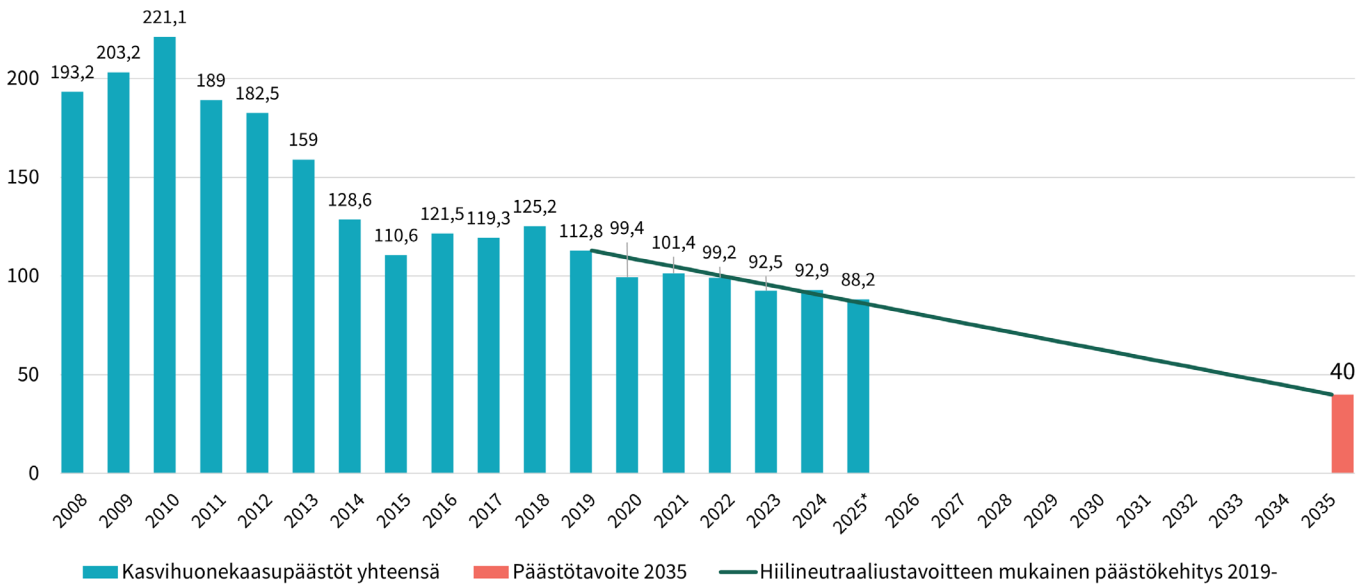

Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2025* ja päästötavoite 2035

ilman teollisuuden päästöt

kt CO₂-ekv

250

Kaavio 1. Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2025 ilman teollisuuden päästöjä ja hiilineutraaliustavoitteen mukainen päästötavoite 40 kt CO₂-ekv vuodelle 2035. *Vuoden 2025 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO₂-raporttiin 2026.

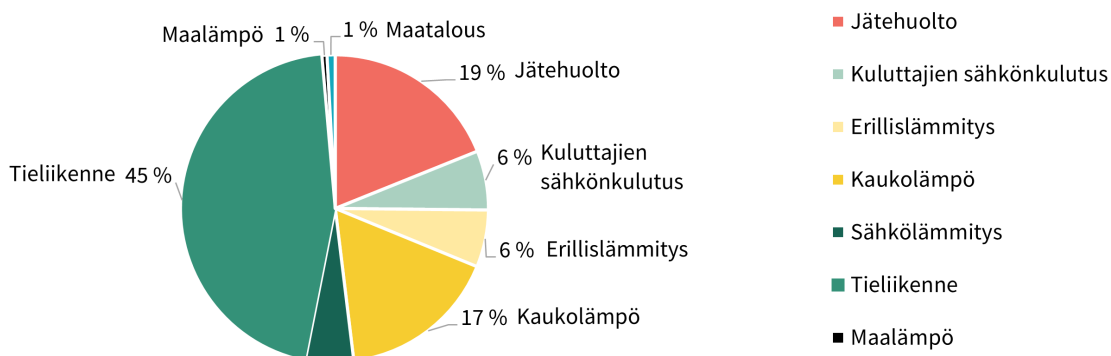
Hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää jatkuvia ja tehokkaita päästövähennystoimia muun muassa tieliikenteen ja erillislämmityksen päästöjen vähentämiseksi.

Järvenpään asukaskohtaiset alueelliset päästöt ilman teollisuutta olivat 2,0 t CO₂-ekv vuonna 2024, kun kaikkissa laskentaan osallistuneissa kunnissa ne olivat keskimäärin 4,6 t CO₂-ekv ja niiden vaihteluväli oli 1,4–20 t CO₂-ekv. Kyseiset päästöt ovat Järvenpäässä CO₂-raportin kuntien keskimääräisiä päästöjä alhaisemmat sähkönkulutuksen ja tieliikenteen osalta. Myös lämmityksen osalta päästöt olivat hieman keskimääräistä alhaisemmat. Sähkönkulutukseen vaikuttaa erityisesti loma-asuntojen, työpaikkojen ja naapurikunnille tarjottujen palveluiden määrä.

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kuntien käyttöperäisten kasvihuonekaasupäästöjen [laskentatapa](#) eroaa joiltain osin CO₂-raportin laskennasta, mutta [Järvenpään käyttöperäisten päästöjen](#) kehitys on hyvin samankaltaista kuin CO₂-raportissa esitettyjen alueellisten päästöjen kehitys.

Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen jakauma päästölähteittäin vuonna 2024

ilman teollisuuden päästöt

Kaavio 2. Järvenpään kasvihuonekaasupäästöjakauma päästölähteittäin ilman teollisuutta vuonna 2024. Tiedot perustuvat Järvenpään CO₂-raporttiin 2026.

Päästölähteet

Vuonna 2024 **tieliikenne** oli viime vuosien tapaan Järvenpään suurin yksittäinen päästölähde 45 % osuudella alueellisista päästöistä (kaavio 2). CO₂-raportin laskennassa tieliikenteen päästöihin sisältyy Järvenpään kaupungin alueen tieliikenteen päästöt aiheutuvat sisäisessä ja läpikulkuliikenteessä. Läpikulkuliikennettä tapahtuu erityisesti maanteillä, joilla syntyvien päästöjen osuus tieliikenteen päästöistä oli noin 54 %. CO₂-raportissa ei kuitenkaan eritellä läpikulkuliikenteen osuutta maantielikenteestä.

Moottoritien (E75) lisäksi myös Vähänummentie, Pohjoisväylä, Eriksnäsentie, Vanha Lahdentie ja muutamat muut tieosuudet ovat Elinvoimakeskusten hallinnoimia ja osa niiden liikenteestä on kaupungin sisäistä tai Järvenpään saapuvaa ja sieltä lähtevää. [Järvenpään liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2040 \(2020\)](#) arvioitiin Järvenpään liikennemallin (2019) perusteella, että läpiajon osuus kaupungin alueen liikennesuoritteesta on hieman alle kolmannes, ja että läpiajoliikenteen päästöjen osuus tieliikenteen päästöistä 35 %. Hyvät maantieliikeyhteydet myös hyödyttävät Järvenpäästä esimerkiksi yritystoiminnan sijoittautumisen houkuttelevuuden näkökulmasta.

Myös Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) kuntien käyttöperäisten kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa tieliikenteen osuus Järvenpään päästöistä oli ennakkotiedon mukaan 53 % vuonna 2024. Käyttö-

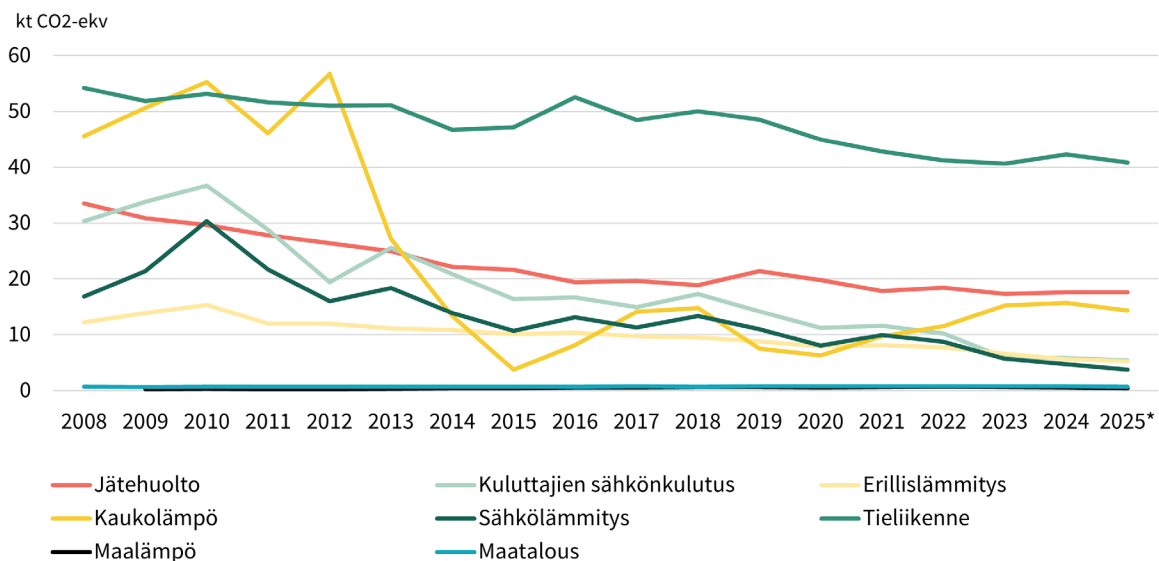
peräiset päästöt olivat kokonaisuudessaan 95,7 kt CO₂-ekv. SYKE:n laskennassa tieliikenteen päästöt perustuvat Järvenpään rekisteröityjen autojen vuosisuoritteeseen kuntarajoista riippumatta, eikä raskaan liikenteen läpiajo sisälly laskentaan. Myös tällä tavoin laskettuna Järvenpään tieliikenteen päästöt ovat merkittävät, minkä takia niiden vähentämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tieliikenteen päästöjen osuus on noin puolet Järvenpään päästöistä, lämmityksen vajaa kolmannes ja jätehuollon viidennes.

Lämmitys oli toiseksi suurin päästölähde vuonna 2024 29 % osuudella alueellisista päästöistä (kaavio 2). Lämmityksen päästöihin pyritään vaikuttamaan erityisesti kannustamalla öljylämmityksestä luopumiseen ja energiaremontteihin. Lämmityksen päästöjä vähentää myös rakennuskannan uusiutuminen paranevan energiatehokkuden myötä. Järvenpään kaukolämmön tuottaa [Tuusulanjärven lämpö](#), jonka tuottamasta lämmöstä vuonna 2024 62 % tuotettiin bioenergialla, 23 % kierrätyspolttoaineilla ja 15 % uusiutumattomilla energialähteillä (8 % maakaasulla ja 7 % turpeella).

Jätehuollon päästöt muodostivat alueellisista päästöistä lähes viidenneksen (19 %) vuonna 2024. Päästöjä muodostuu jäteveden käsittelystä, laitospoistoinnista sekä kaatopaikkasijoituksesta. Jätteiden polttamisesta syntyneet päästöt sisältyvät kaukolämmön päästöihin. Jätehuollon me-

Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitys päästölähteittäin 2008–2025*

Kaavio 3. Järvenpään alueellisten kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2025 ilman teollisuuden päästöjä päästölähteittäin. Vuoden 2025 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO₂-raporttiin 2026.

taanipäästöihin voidaan vaikuttaa muun muassa lajittelemalla biojätteet erikseen kuivajätteestä tai kompostoimalla ne.

Huomioita CO₂-raportin laskennasta

CO₂-raportin alueelliseen päästölaskentaan eivät sisälly kaikki Järvenpäässä syntyvät päästöt, eivätkä kaikki Järvenpään alueella tapahtuvasta kuluksista aiheutuvat päästöt. Laskentamenetelmä ja sen rajaukset on kuvattu tarkemmin raportissa, joka on saatavilla [kaupungin verkkosivuilla](#).

Laskentarajauksen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi maankäytön muutoksesta aiheutuvat päästöt ja rakentamisen päästöistä ilmoitetaan ainoastaan rakentamisen sähkönkulutuksen päästöt.

Kestävän kulutuksen kaupunki 2050

Kestävän kulutuksen tavoite tarkoittaa sitä, että luonnonvaroja kulutetaan maapallon kantokyvyn rajojen mukaisesti. Yksi tapa mitata kulutuksen kestävyttä on kulutuksesta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen avulla. Kulutuksen päästölaskentaan pyritään sisällyttämään kaikki kuntalaisten ja kunnan kulutuksesta aiheutuvat päästöt riippumatta siitä, missä kulutettu tuote tai tavara on tuotettu.

Kansallisesti on asetettu tavoitteeksi puolittaa kulutuksen hiilijalanjälki vuoteen 2030 mennessä. Maapallon lämpenemisen rajoittaminen Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaisesti 1,5 asteeseen edellyttäisi, että asukaskohtainen kulutuksen hiilijalanjälki olisi 2,5 t CO₂-ekv vuodessa vuoteen 2030 mennessä ja 0,7 t CO₂-ekv vuoteen 2050 mennessä (ks. [1,5 asteen elämäntavat, Sitra 2019](#)).

Kestävässä kulutuksessa on tärkeää kiinnittää lisäksi huomiota kulutettujen luonnonvarojen määrään ja tuotantotapojen kestävyteen. Keskeisin keino kulutuksen negatiivisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi on kuluttamisen vähentäminen.

Järvenpään kulutuksen päästöt

Järvenpään [kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt](#) on laskettu vuosilta 2020, 2022 ja 2024 KUL-

MA-hankkeessa (Luonnonvarakeskus ja Sitowise). KULMA-laskennan mukaan [Järvenpään kulutuksen hiilijalanjälki](#) oli 351,9 kt CO₂-ekv vuonna 2024, jolloin asukaskohtaiseksi kulutuksen hiilijalanjäljeksi muodostui 7,6 t CO₂-ekv (kaavio 4).

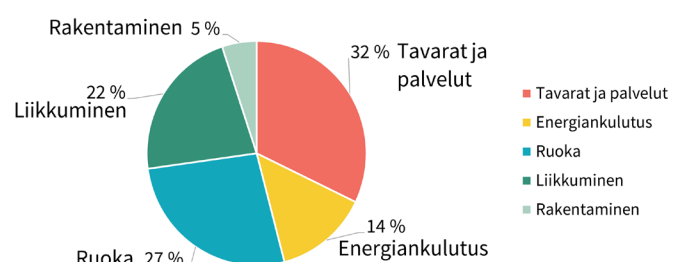
Asukaskohtainen kulutuksen hiilijalanjälki oli Järvenpäässä 7,6 t CO₂-ekv vuonna 2024.

Kulutuksen hiilijalanjälkeen sisältyy sähkö ja lämpö kulutuksen mukaan, sekä rakentamisen, järvenpäälaisten liikkumisen ja Järvenpäässä kulutetun ruoan, tavaroiden ja palvelujen tuotannosta aiheutuvat päästöt niiden syntypaikasta riippumatta.

Vuonna 2024 Järvenpään kulutuksen päästöissä korostuivat tavaroiden ja palveluiden, liikenteen ja ruoan päästöt (kaavio 4). Aiempina vuosina päästöt ovat jakautuneet tasaisemmin eri sektoreille (kaavio 5). Erityisesti tavaroiden ja palveluiden päästöt, nousivat vuoteen 2022 verrattuna. Rakentamisen päästöt (ml. materiaalit, niiden kuljetus ja rakentaminen) taas laskivat selkeästi. Tätä selittää yleinen rakentamisen väheneminen. Toimia päästöjen vähentämiseksi on tehtävä kaikilla kulutuksen osa-alueilla.

Järvenpään asukaskohtaisissa kulutuksen päästöissä näkyy melko alhaiset kauko- ja erillislämmityksen, tieliikenteen ja rakentamisen päästöt muihin laskentaan osallistuneisiin kuntiin verrattuna. Ruoan sekä tavaroiden ja palveluiden kulutuksesta aiheutuneet päästöt olivat Järvenpäässä samaa tasoa kuin muissa kunnissa.

Järvenpään kulutuksen päästöt päästölähteittäin vuonna 2024

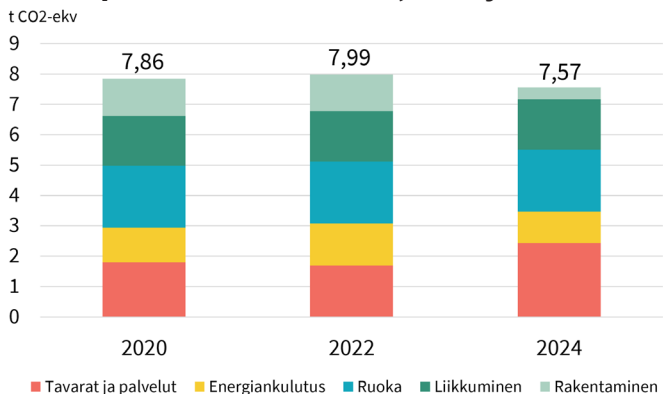

Kaavio 4. Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen kauma päästölähteittäin vuonna 2024. Tiedot perustuvat Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästö-raporttiin 2024 (Luonnonvarakeskus ja Sitowise).

Laskentarajauksessa on joitain päällekkäisyyksiä alueellisen päästölaskennan kanssa, minkä takia laskentoja tulee tarkastella toisiaan täydentävinä näkökulmina.

Merkittävä osa kuluttamisen päästöistä syntyy Järvenpään ulkopuolella ruoan, tavaroiden ja palveluiden tuotannosta. Tavaroiden ja palveluiden päästöihin sisältyvät myös kaupungin tekemien julkisten hankintojen päästöt.

Järvenpään kulutuksen asukaskohtaiset päästöt vuosina 2020, 2022 ja 2024

Kaavio 4. Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen kokonaismäärä ja jakauma sektoreittain vuosina 2020, 2022 ja 2024. Tiedot perustuvat Järvenpään kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt -raporttiin 2024 (Luonnonvarakeskus ja Sitowise).

Merkittävä osa kuluttamisen päästöistä syntyy Järvenpään ulkopuolella ruoan, tavaroiden ja palveluiden tuotannosta.

Kulutuksen päästölaskennassa tarkastellaan tieliikenteen lisäksi lentomatkojen päästöjä. KULMA-hankkeessa on arvioitu, että kansainvälisten lentomatkojen osuus järvenpääläisten kulutusperusteisista liikenteen päästöistä olisi 49 % vuonna 2024.

Kulutuksen päästöissä tarkastellaan myös rakentamisen päästöjä. Rakentamisen osalta tarkastellaan uusia rakennuksia, katuja ja teitä sekä siltoja, mutta ei korjausrakentamista tai teiden saneerauksia.

Kuvat 1 ja 2. Tieliikenteestä aiheutuu merkittävä osa Järvenpään päästöistä. Kaupunki pyrkii parantamaan kestävän liikunnan olosuhteita esimerkiksi kehittämällä pyöräilyn ja kävelyn olosuhteita (lue lisää s. 15). Turvalliset, sujuvat ja laadukkaat pyöräilyn ja jalan kulun yhteydet lisäävät kestävän liikunnan houkuttelevuutta. Liikkumistapa on arjen valinta, jolla asukkaat voivat sekä kohottaa kuntoaan että pienentää omaa hiilijalanjälkeään. Vuonna 2025 valmistui Kinnarinpolun pyörätie ja jalkakäytävä, josta osa toteutettiin pyöräkatuna (oik.). Kuvat: Johan Nygård/Järvenpään kaupunki

Tiekartan ja toimenpiteiden eteneminen

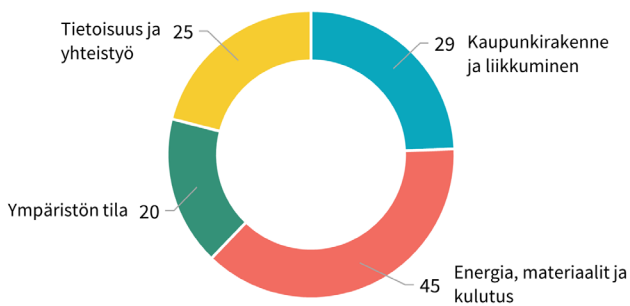
Resurssiviisauden tiekartan toimenpiteet ovat pääasiassa edenneet hyvin kaupunkiorganisaatiossa. Monesta toimenpiteestä on jo toteutuskauden aikana muodostunut toimintatapa (24 %) ja kertaluontoisia toimenpiteitä on saatu valmiiksi (13 %). 43 % toimenpiteistä on toteutus tai toimeenpanovaiheessa. Osa näistä toimenpiteistä vaatii vielä jatkokehitystä, tai ne eivät ole vielä vakiintuneet toimintatavoiksi.

Kaikki toimenpiteet eivät edenneet alkuperäisten toteutus suunnitelmien mukaisesti esimerkiksi re-

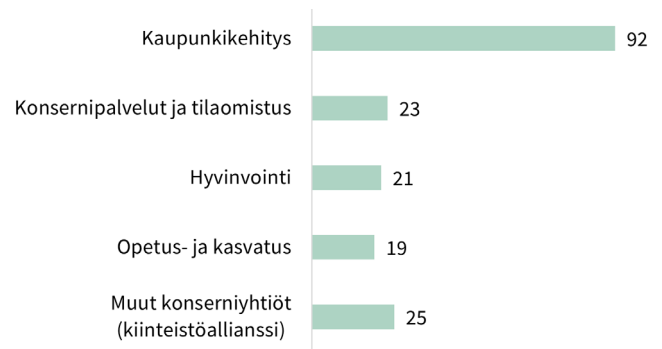
sursien puutteen vuoksi. Jotkut niistä ovat toteutuneet vain osin, tai eri tavoin kuin alun perin oli suunniteltu. 4 % toimenpiteistä on aloittamatta, 7 % on käynnistys- tai esiselvitysvaiheessa ja 10 % suunnitteluvaiheessa.

Suurin osa, 76 %, toimenpiteistä on edennyt alkuperäisten suunnitelmien mukaisessa aikataulussa, 18 % niistä on myöhässä ja 5 % osalta on tehty päätös jättää ne toteuttamatta sellaisenaan tässä vaiheessa.

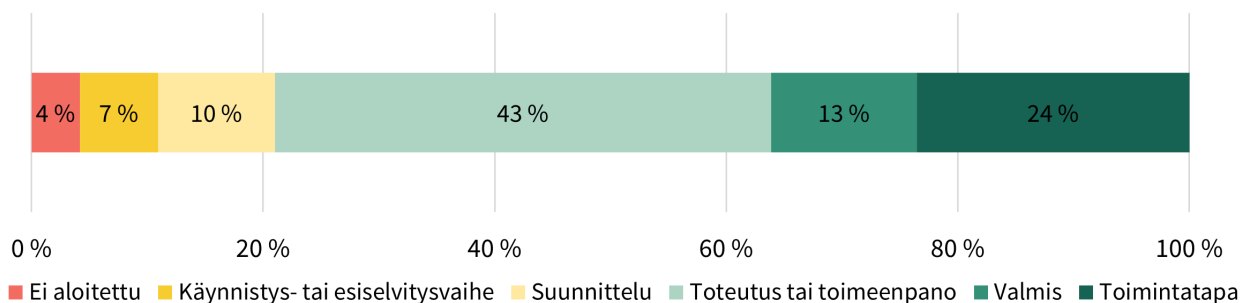
Toimenpiteiden lukumäärä teemoittain

Toimenpiteiden lukumäärä vastualueittain

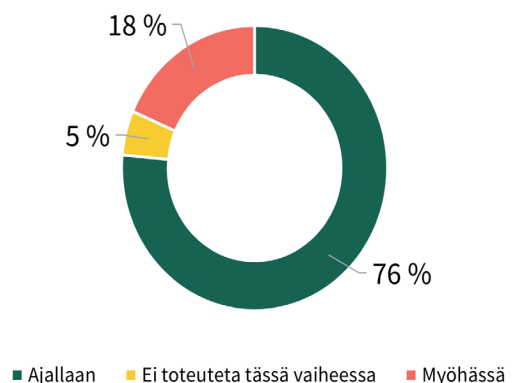

Toimenpiteiden eteneminen

76 % toimenpiteistä on edennyt alkuperäisten suunnitelmien mukaisessa aikataulussa

Toimenpiteiden ajantasaisuus

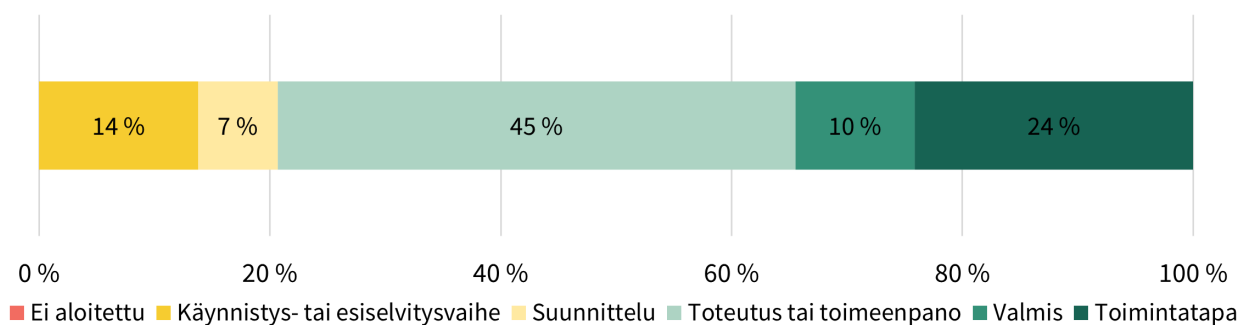
Kaupunkirakenne ja liikkuminen

Kaupunkirakenteeseen ja liikkumiseen liittyvät resurssiviisauden toimenpiteet näkyvät konkreettisesti kaupunkiympäristössä ja maankäytössä. Vuonna 2021 hyväksytty ja voimaantullut Järvenpään yleiskaava 2040 mahdollistaa 60 000 asukkaan asumisen ja yli 15 000 työpaikan sijainnin Järvenpäässä. Yleiskaavan tavoitteena on kehittää erityisesti kaupungin keskustaa ja asemanseutujen maankäyttöä. Yleiskaavalinjaukset esimerkiksi kasvun keskittämisestä asemansetuille ovat linjassa resurssiviisauden periaatteiden kanssa. Toisaalta tavoitteeksi asetettu kasvu on haastavaa sovittaa yhteen viherympäristöjen

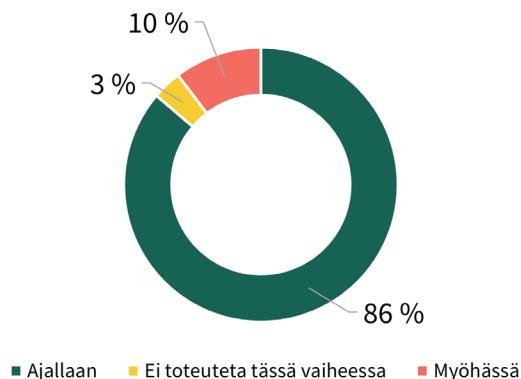
ja metsäisten alueiden säilyttämisen kanssa. Arvojen ja tavoitteiden tasapainotteleminen on keskeisessä roolissa maankäytön suunnittelussa.

Kaupunkirakenteeseen ja liikkumiseen liittyviä toimenpiteitä on 29. Näistä toimenpiteistä 45 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 10 % on valmiita ja 24 % on vakiintuneet toimintatavoiksi. 14 % toimenpiteistä on vielä käynnistys- tai esiselvitysvaiheessa ja 7 % suunnitteluvaiheessa. Valtaosa, 86 %, toimenpiteistä on edennyt suunnitellussa aikataulussa.

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Kaupunkirakenne ja palvelut

Tavoitetila 2030

Järvenpää on yhdyskuntarakenteeltaan eheä ja raideliikenteeseen vahvasti tukeutuva seudullinen kaupunkikeskus.

Mittarit

- Koulujen, raideliikenteen ja päivittäistavara-kauppojen saavutettavuus
- Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys

Kasvavassa kaupungissa yhdyskuntarakenteen ohjaus on yksi keskeisimmistä keinoista kestävän kaupunkikehityksen varmistamiseksi. Ohjaamalla kasvua olemassa olevaan rakenteeseen ja julkisen liikenteen solmukohtiin, luodaan edellytykset kestäväälle liikkumiselle ja ehkäistään rakennetun alueen tarpeetonta laajentamista. Tiiviissä kaupunkirakenteessa välimatkat ovat lyhyitä ja palvelut lähellä, jolloin liikkuminen lihasvoimin on monessa tapauksessa mahdollista ja jopa kätevin kulkumuoto.

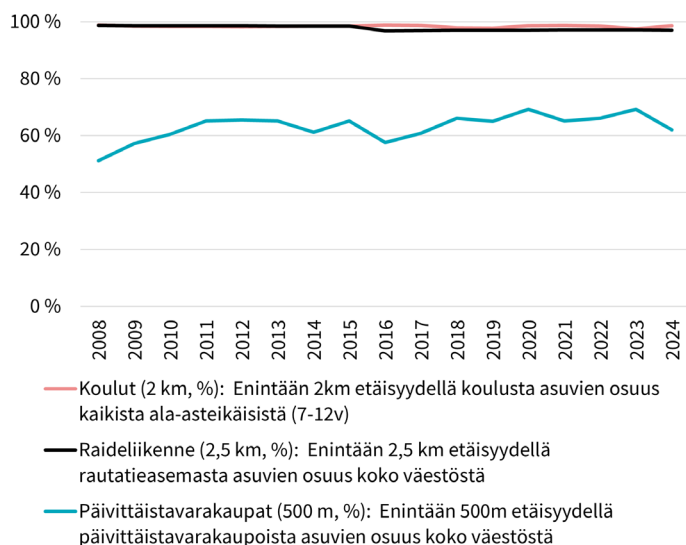
Yhdyskuntarakenteen eheyttä ja tiiveyttä voidaan seurata tarkastelemalla, kuinka suuri osa väestöstä asuu tiiviisti ja lähellä palveluita (kaavio 6). Enintään 2,5 kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta

asuvien osuus on vakiintunut noin 97 prosenttiin. Samoin enintään 2 kilometrin etäisyydellä koulusta asuvien ala-asteikäisten osuus vaihtelee vuosittain 98 prosentin kummallakin puolen. Päivittäistavara-kauppojen lähellä asuvien osuus laski vuonna 2024 62 prosenttiin, kun vuosina 2018-2023 osuuden vaihteluväli oli 65 % - 69 %. Pitkän aikavälin kehitys on kuitenkin ollut päivittäistavara-kauppojen lähellä asuvien osuudessa kasvava, sillä vuonna 2008 vastaava osuus järvenpääläisistä oli noin 50 %.

Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys kertoo, kuinka suuri osuus kaupungin asukkaista asuu alueilla, joiden asukastiheys on vähintään 20 asukasta hehtaarilla. Tämän asukastiheyden arvioidaan olevan suuntaa-antava minimitiheys taloudellisesti kannattavan joukkoliikenteen järjestämiselle. Järvenpäässä tällä tiheydellä asuvien osuus on kasvanut hieman, mutta pysynyt noin 70 prosentissa tarkasteluajanjaksolla 2008–2023 (kaavio 7).

Koulujen, raideliikenteen ja päivittäistavara-kauppojen saavutettavuus

Kaavio 6. Koulujen, raideliikenteen ja päivittäistavara-kauppojen saavutettavuuden kehitys Järvenpäässä 2008–2024.

Hyvät raideyhteydet ja rakentamisen keskittäminen asemien läheisyyteen mahdollistavat sujuvat yhteydet lähikuntiin sekä lisäävät raideliikenteen houkuttelevuutta ja saavutettavuutta. Asemanseutujen tiivistäminen luo joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvulle hyvät edellytykset myös tulevaisuudessa. Vuonna 2025 Anni-tädin kylän kunnallistekniikan rakentaminen valmistui ja myös asuntohankkeet ovat edistyneet valtion tukeman vuokra-asumisen ja asumisoikeuskohteiden osalta. Lisääntynyt kysyntä pientalorakentamiselle voi kuitenkin laajentaa ja hajauttaa yhteiskuntarakennetta lisäten etäisyyksiä ja yksityisautoilun tarvetta, sekä rakennetun ympäristön laajenemista viher- ja pel-

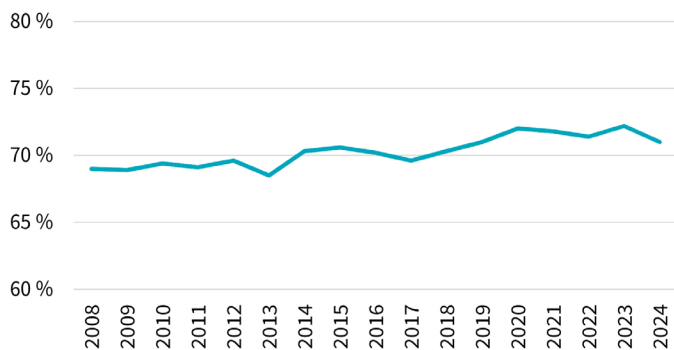
toalueille. Järvenpäässä maankäyttöä kehitetään yleiskaavan 2040 mukaisesti.

Keskustan ja Rantapuiston visiotyössä on tarkasteltu keskustan potentiaalia asumisen, liike- ja palvelutilojen sekä kävelyn ja pyöräilyn lisäämisen näkökulmasta ja keskitetyn pysäköinnin sijaintien mahdollistamiseksi erityisesti asemanseudun ympäristössä. Kestävä, tiivis ja sekoittunut kaupunkirakenne on tavoitteena Järvenpään keskustassa. Rantapuistossa Tervanokan alueen kehittäminen monipuoliseksi palveluiden ja viherympäristön alueeksi jatkuu asemakaavoitustyössä.

Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys

Asukastiheydeltään väh. 20 as/ha alueella asuvien osuus koko kaupungin väestöstä

Kaavio 7. Joukkoliikenteen mahdollistavan väestötiheyden kehitys Järvenpäässä 2008–2024. Joukkoliikenteen mahdollistava väestötiheys lasketaan kaupungin sen väestön osuutena, joka asuu alueella, jonka asukastiheys on vähintään 20 asukasta hehtaarilla.

Kuva 3. Järvenpään 4 juna-asemaa luovat edellytykset kestävään liikkumiseen tukeutuvalle kaupunkirakenteelle ja kaupungin kasville. Kuva: Vesa Huhtikangas

Liikkuminen

Tavoitetila 2030

Liikkuminen on vähäpäästöistä ja perustuu älykkääseen liikennejärjestelmään. Järvenpää on aito pyöräilykaupunki.

Mittarit

- Kulkutapajakauma
- Tieliikenteen päästöt
- Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta
- Autoistuminen

Noin puolet Järvenpään henkilöliikenteestä tehdään autolla, kymmenys julkisella liikenteellä ja loput kävellen ja pyörällä (kuvio 1). Kulkumuotojakauma perustuu Helsingin seudun liikenteen (HSL) laatimaan kyselynä toteutettavaan [liikkumistutkimukseen](#). Kulkumuoto-osuuksien tavoitteet vuoteen 2040 mennessä asetettiin [Järvenpään liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2040 \(2020\)](#).

na ja osana kilpailutuksen valmistelua selvitetään mahdollisia vaatimuksia vaihtoehtoisten käyttövoimien osalta. Uusi liikennöintisopimus alkaa elokuussa 2027. Vuonna 2025 mobiililippuvalikoimaan lisättiin kertalippu, kausiliput ovat olleet jo aiemmin saatavilla mobiiliversiona. Lisäksi matkalippu ja voi edelleen ostaa kuljettajalta.

Järvenpäässä on suunnitelmallisesti kehitetty pyöräilyolosuhteita [pyöräilyn kehittämissuunnitelman](#) ohjaamana. Tiiviin kaupunkirakenteen ja raideyhteyksien ansiosta Järvenpäässä on hyvät mahdollisuudet kasvattaa kävelyn ja pyöräilyn sekä joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuksia. Vuonna 2025 suunniteltiin kävellen ja pyörällä kuljettavaksi tarkoitettua Järnefeltin jalanjäljillä -taidereittiä, joka julkaistaan Järvenpääpäivänä 2026.

Koska tieliikenteen päästöt muodostavat merkittävän osan Järvenpään kasvihuonekaasupäästöistä, ja tieliikenne aiheuttaa myös muita merkittäviä

Kulkutapajakauma

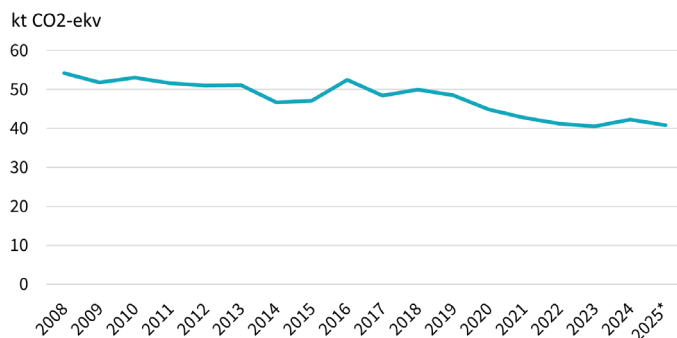
				
2012	18 %	15 %	15 %	48 %
2018	25 %	14 %	10 %	50 %
Nykytila 2023	30 %	12 %	9 %	48 %
Tavoite 2040	25 %	20 %	14 %	41 %

Kuvin 1. Kulkumuotojakaumat vuosina 2012, 2018 ja 2023 ja tavoite vuoteen 2040 mennessä.

Järvenpään kaupungin sisäinen linja-autoliikenne toimii aiemman liikennöintisopimuksen ja siihen kuuluneen ja käyttöön otetun 3 vuoden option perusteella elokuuhun 2027 saakka. Linja-autoliikenteen käyttäjämäärät ovat kasvaneet tasaisesti vuoteen 2024 asti, mutta vuonna 2025 ne laskivat hieman. Liikenteen vuoro- ja linjatarjonta asettaa haasteita käyttäjämäärän kasvun jatkumiselle. Vuonna 2025 kulttuurikohteiden saatavuutta parannettiin uudella 21K-linja-autoliikenteen linjalla. Linja-autoliikenteen kilpailutus tehdään vuosien 2026-2027 aika-

Tieliikenteen päästöt

Kaavio 8. Järvenpään tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2025. Vuoden 2025 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Sitowisen laatimaan Järvenpään CO₂-raporttiin 2026.

ympäristö-, turvallisuus- ja terveyshaittoja, on Järvenpäässä syytä kiinnittää huomiota tieliikenteen päästöjen vähentämiseen (kaavio 8).

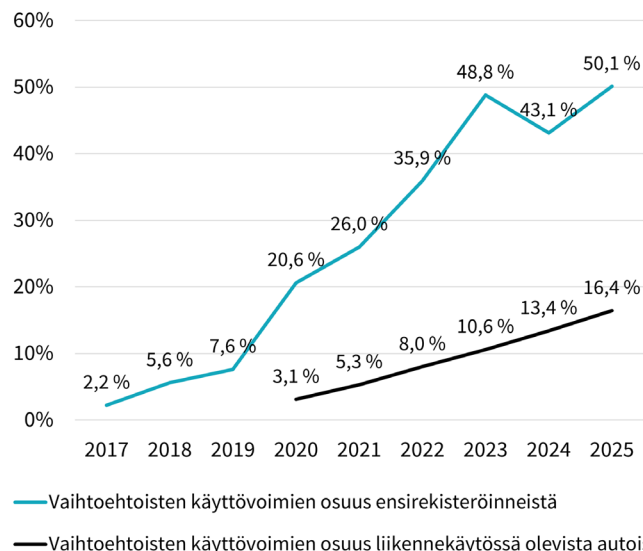
Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen ja ilmanlaatua heikentävien päästöjen vähentämistä vauhdittaa myös siirtymä fossiilisista polttoainesta vaihtoehtoisiin käyttövoimiin. Vuonna 2025 Järvenpäähän rekisteröidyistä, liikennekäytössä olevista henkilöautoista 16,4 % hyödynsi vaihtoehtoisia käyttövoimia (sähköä, maakaasua, vetyä tai niitä hyödyntäviä hybridejä) (kaavio 9) (vrt. 13,8 % koko Suomi). Vuonna 2025 Järvenpäähän rekisteröidyistä uusista autoista puolet hyödynsi vaihtoehtoisia käyttövoimia (kaavio 9) (vrt. 57,4 % koko Suomi).

Autoistuminen

Autojen asukaskohtainen määrä on pysynyt Järvenpäässä viime vuodet samana, eli noin joka toisella järvenpääläisellä on liikennekäytössä oleva auto (0,45 liikennekäytössä olevaa autoa asukasta kohden vuonna 2025).

Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokanta

Kaavio 9. Vaihtoehtoisten käyttövoimien osuus Järvenpäähän rekisteröidyistä henkilöautoista 2017–2025. Vuosittaiset ensirekisteröinnit ja kaikki liikennekäytössä olevat henkilöautot. Vaihtoehtoisiin käyttövoimiin luetaan MayorsIndicators -määritelmän mukaisesti sähkö, vety, maakaasu (CNG), bensiini/CNG, bensiini/sähkö (ladattava hybridi), bensiini/etanoli, diesel/sähkö (ladattava hybridi).

Poikittaista pyöräily-yhteyttä kehitettiin Kinnarinpolulla ja Horsmakadulle suunniteltiin jalkakäytävä ja pyörätie

Pyöräilyolosuhteita parannettiin Järvenpäässä vuonna 2025 rakentamalla Kinnarinpolun pyörätie ja jalkakäytävä, ja lisäksi suunniteltiin Horsmakadun jalkakäytävä ja pyörätie. Kaupunki on hakenut joihinkin kävelyn ja pyöräilyn kehittämiseen kohteisiin valtionavustusta ja Kinnarinpolku ja Horsmakatu ovat molemmat Traficomien avustamia hankkeita.

Kinnarinpolku on merkittävä poikittaissuuntainen pyöräilyn yhteys Järvenpäässä. Kinnarinpolulla oli aiemmin yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie. Hankkeen myötä jalankulku ja pyöräily on erotettu toisistaan, lisäten jalankulun turvallisuutta ja pyöräilyn sujuvuutta (ks. kuvat s. 10). Katutilaa on paikoitellen levennetty niin, että yhteys säilyy 5 metrin levyisenä koko matkalta. Ylityskohtia on parannettu mm. tekemällä Kinnarinpolusta etuajo-oikeutettu risteävään auto- ja pyöräiliikenteeseen nähden, leventämällä ylityksiä, uusimalla korotuksia, siirtämällä suojateitä ja pyörätien jat-

keita Kinnarinpolun kohdalle ja poistamalla näkemäesteitä.

Metsolantie-Ylänkötie väli rakennettiin pyöräkätuna, jolla muut ajoneuvot hidastavat nopeutensa pyöräilyn tahtiin ja jalankulku on eroteltu. Näin Kinnarinpolku pysyy turvallisena jalankulkijoille ja pyöräilijöille, mutta myös tontille ajo onnistuu turvallisesti liikennejärjestelyjen ollessa selkeät.

Horsmakatu on keskeinen radan suuntainen yhteys Ainolan asemalle ja etelän suunnasta keskustaan. Sen merkitys jalankulun ja pyöräilyn yhteytenä tulee kasvamaan Ainolan aluekeskuksen rakentuessa. Nykytilassa Horsmakatu on jäsenymätön asuinkatu, jossa jalankulku ja pyöräily on ajoradalla. Vuonna 2025 valmistuneessa suunnitelmassa kadulle tulee jalkakäytävä ja pyörätie, mikä edistää jalankulun ja pyöräilyn turvallisuutta ja sujuvuutta reitillä huomattavasti. Horsmakatu rakennetaan vuonna 2026.

Kaupunkiympäristö

Tavoitetila 2030

Liikkumista tukeva, esteetön, viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä.

Mittarit

- Liikenneonnettomuuksien määrä

Eri tavoilla liikkumisen tulisi on kaikille turvallista liikkumismuodosta huolimatta. Tavoitteena on vähentää liikenneonnettomuuksia ja lisätä kestävämpiä liikkumismuotoja ja arkiliikunnan määrää.

Kaupunki suunnittelee, rakentaa ja kunnostaa liikenneympäristöä ja huolehtii kunnossapidolla sen siisteydestä ja turvallisuudesta. Lisäksi liikennekasvatus on osa kaupungin liikenneturvallisuustyötä.

Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys ja liikenneturvallisuustoimenpiteitä risteysalueilla

Vuonna 2025 Järvenpään ja Keravan kaupunkien ja Tuusulan kunnan yhteinen liikenneturvallisuussuunnitelman päivitys valmistui ja suunnitelman toteuttaminen käynnistyi. Edellinen liikenneturvallisuussuunnitelma oli vuodelta 2013.

Vuonna 2025 liikenneturvallisuutta parannettiin Alhotien ja Kytötien risteysalueella erityisesti jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden näkökulmasta muun muassa rakentamalla uusi suojatiesaareke sekä erottelemalla pyöräily ja jalankulku Alhotien itäpuolella ennen Kytötielle yhdistymistä. Lisäksi suunniteltiin kolme pienempää liikenneturvallisuuskohdetta Pöytäalhossa, Isokydössä ja Kinnarissa. Kohteissa parannetaan ylitysten turvallisuutta koulureiteillä.

Peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä tehtiin parannuksia risteysalueen liikenneturvallisuuteen Satukallion alueella asukaspalautteen perusteella. Osalla Haarajoen asuinkaduista laskettiin nopeusrajoituksia 40 kilometristä tunnissa 30 kilometriin tunnissa, mikä lisää liikenneturvallisuutta ja asuinympäristön viihtyisyyttä.

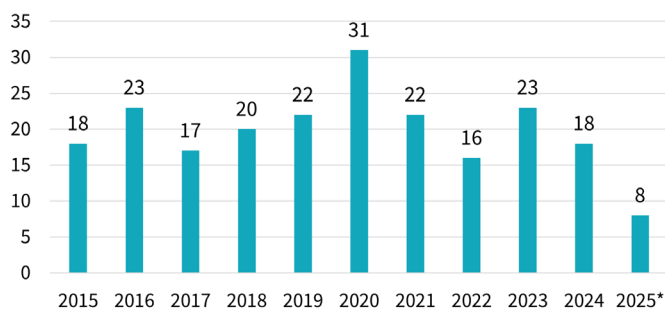

Liikenneolosuhteiden turvallisuutta tarkastellessa seurataan esimerkiksi vuosittain henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien määrää, joka on ollut vähimmillään ennakkotiedon mukaan 8 vuonna 2025 ja enimmillään 31 vuonna 2020 viimeisen kymmenen vuoden aikana (kaavio 10). Selviä trendejä liikenneonnettomuuksien määrän vähenemisestä tai kasvusta ei ole tällä ajanjaksolla havaittavissa. Pitkällä aikavälillä liikenneonnettomuuksissa vuosittain loukkaantuneiden ja menehtyneiden määrä on kuitenkin laskenut Järvenpäässä muun Suomen tavoin. Tähän ovat vaikuttaneet muun muassa liikenneinfrastruktuurin turvallisuutta lisäävät toimenpiteet, kuten nopeusrajoitukset, ja ajoneuvojen turvallisuuden paraneminen teknologisen kehityksen myötä.

Liikenneturvallisuussuunnitelman päivitystyössä vuonna 2025 havaittiin, että Järvenpäässä nuorten osuus liikenneonnettomuuksien uhreista on huomattavasti Uudenmaan ja koko maan keskiarvoa suurempi. Syitä tälle selvitetään vuonna 2026.

Liikenneonnettomuuksien määrä

Kaavio 10. Järvenpäässä vuoden aikana tapahtuneiden henkilövahinkoon johtaneiden liikenneonnettomuuksien määrä 2015–2025. Vuoden 2025 tieto on ennakkotieto.

Viheralueverkosto

Tavoitetila 2030

Järvenpäässä on laaja ja yhtenäinen viheralueverkosto. Virkistysalueet ovat kaikkien asukkaiden helposti saavutettavissa.

Mittarit

- Virkistysalueiden saavutettavuus

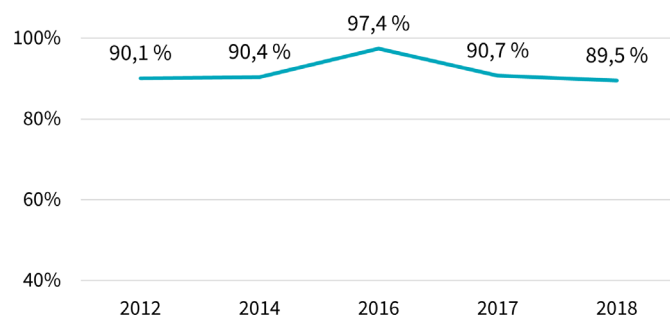
Yleiskaavassa 2040 on asetettu tavoitteeksi, että “viherverkon jatkuvuus sekä luontoarvot varmistetaan ja laadukas kaupunkiluonto on ihmisiä lähellä.” Viheralueet ovat tärkeitä hyvinvoinnin, viihtyisyyden, virkistyksen ja kaupunkikuvan kannalta. Lyhyt matka kodista viheralueelle lisää mahdollisuuksia nauttia lähiluonnosta, joka on erityisen tärkeää väestön ikääntyessä. Suurin osa järvenpääläisistä asuu enintään 300 metrin etäisyydellä vähintään 1,5 hehtaarin kokoisesta viheralueesta (kaavio 11, viimeisin tieto on vuodelta 2018. Viheryhteydet mahdollistavat eläinten liikkumisen viheralueiden välillä).

Viheralueiden ja metsien tärkeys sekä huoli niiden häviämisestä nousivat vahvasti esille vuoden 2024 alussa tehdyssä asukkaiden ympäristökyselyssä sekä asukkaille ja yhdistystoimijoille järjestetyssä kestävä Järvenpään kehittämistilaisuudessa kesäkuussa 2023.

Virkistysalueiden saavutettavuus

Korkeintaan 300 m etäisyydellä väh. 1,5 ha virkistysalueesta asuvien osuus Järvenpään väestöstä

Kaavio 11. Osuus järvenpääläisistä, jotka asuvat enintään 300 m etäisyydellä vähintään 1,5 hehtaarin kokoisesta virkistysalueesta.

ARVO-hankkeessa pilotoitiin alueellisen viherkertoimen menetelmää JYKin asemakaava-alueella

Järvenpään kaupunki oli mukana liitännäispartnerina ARVO Viherrakenteen arviointi ja vahvistaminen kaupunkien maankäytön suunnittelussa -hankkeessa, jonka tavoitteena oli kehittää keinoja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen kaupunkiympäristössä kaupunkivihreän keinoin.

ARVO-hanke oli käynnissä 2023–2025 ja siitä vastasivat Helsingin, Vantaan ja Espoon kaupungit, Aalto-yliopisto sekä Green Building Council Finland. Hankkeessa määriteltiin lisäksi rakennetun ympäristön luontotyypit ja laadittiin ohjeet niiden ekologisen tilan määrittelylle.

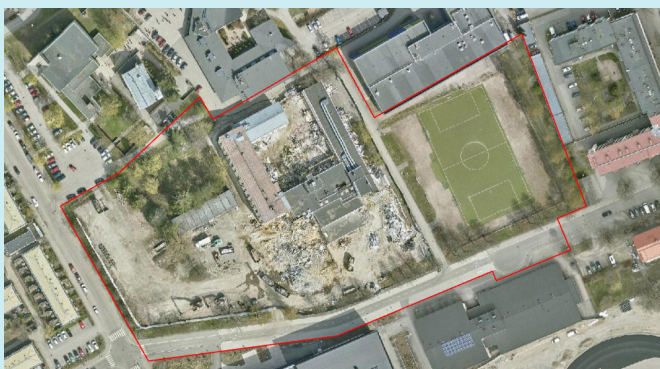
Vuonna 2025 liitännäispartnerikaupungit pilotoivat hankkeessa kehitettyä alueellisen viherker-

toimen menetelmää, jonka avulla on tarkoitus tunnistaa viherympäristön arvoja sekä keinoja lisätä niitä. Järvenpäässä pilotointia tehtiin asemakaavatyön luonnosvaiheessa JYK Urheilukadun pohjoispuoli -asemakaava-alueelle, jossa tarkestellaan kerrostalomuotoisen asuinrakentamisen lisäämistä entisen koulutontin ja käytöstä poistuneen pallokentän alueelle.

Menetelmässä rajataan alueen luontotyyppikuviot, joille lasketaan luonnonmonimuotoisuus-, ilmastoviisaus ja hyvinvointiarvot. Laskenta tehdään ensin nykytilalle ja tarkoituksena on, että nämä tulokset toimitetaan lähtötietona viherympäristön arvoille suunnittelun varhaisessa vaiheessa. Laskenta voidaan toistaa suunnitelmalle, ja tuloksia voidaan vertailla nykytilaan ja etsiä keinoja parantaa suunnitelman tulosta.

Menetelmärajauksen ulkopuolelle jäävät esimerkiksi erityisesti suojeltavien lajien ja elinympäristöjen huomioiminen, reunavaikutuksen huomioiminen, viherympäristön kytkeytyneisyyden ja yhtenäisyyden tarkastelu ja suora taloudellinen arvottaminen. Suunnittelualueiden erilaisuudesta johtuen menetelmä ei täysin sovellu eri alueiden vertailuun, eikä tästä johtuen pilotointivaiheessa ollut yleisiä tavoitearvoja eri aluetyypeille.

Alueellinen viherkerroin eroaa tonttikohtaisesta viherkertoimesta monin tavoin, eivätkä menetelmät ole käyttötarkoituksessaan suoraan verrannollisia toisiinsa. Tonttikohtaisella viherkertoimella ohjataan pääasiassa uuden tontin viher- ja piharakentamisen tavoitetasoa, kun taas alueellisesta viherkertoimesta on hyötyä erityisesti nykytilan arvojen näkyväksi tekemisessä.

Kuva 4. Suunnittelualue ilmakuvassa 2024.

Havaintoja pilotoinnista

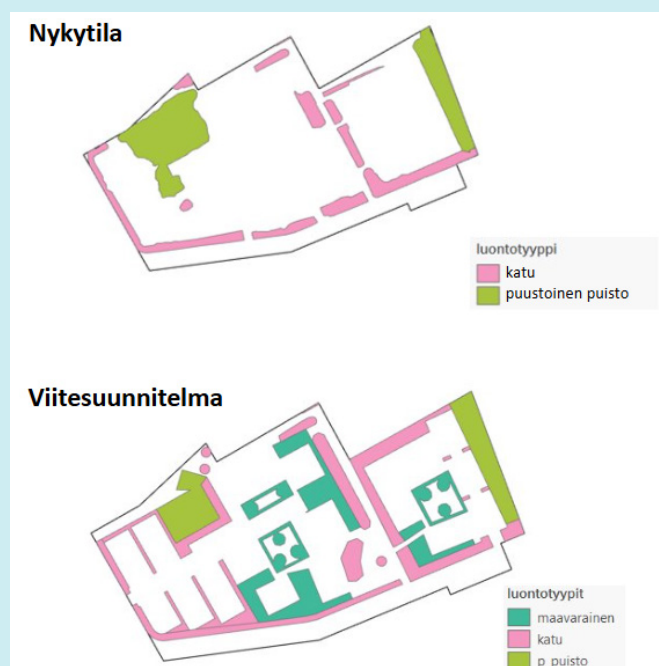
Tarkastelun perusteella nykytilassa kirkkoa vastapäätä oleva puustoinen alue korostuu luonnon monimuotoisuuden arvioinnissa, kun taas heikoimmat arvot saavat katualueet, joilla ei ole puustoa tai muuta monimuotoista kasvillisuutta, mutta esiintyy vieraslajeja. Ilmastoviisauden arvioinnissa korostuvat puustoiset alueet ja hyvinvointiarvoissa puustoisiksi puistoiksi luokitellut alueet. Kokonaisuudessaan nykytilassa kuvioiden saamat arvot vastaavat melko hyvin sitä käsitystä, joka viherympäristön arvoista oli muodostunut kaavasunnittelun alkuvaiheessa.

Viitesuunnitelman arvioinnissa osan luontotyyppikuvioiden ekologisen tilan oletetaan säilyvän ennallaan ja osan heikentyvän. Istutuksien oletetaan sisältävän kerroksellisuutta ja monimuotoisuutta lisääviä tekijöitä. Laatutekijöiden lisääminen tasoittaa eri viheralueen osien tuottamille

arvoille erityisesti luonnon monimuotoisuuden osalta.

Kasvullisen alan on oletettu kasvavan suunnitelmassa katualueiden ja maanvaraisten pihojen lisäyksen myötä, joten alueellisen viherkertoimen arvot nousevat viitesuunnitelmassa maltillisesti luonnon monimuotoisuuden ja ilmastoviisauden osalta nykytilaan verrattuna. Puustoisesta puuston ala laskee nykytilaan verrattuna. Yksittäiset säilyvät kuviot kuitenkin saavat samoja tai hieman heikompija arvoja kaikilla mittareilla. Uusilla kuvioilla arvot ovat sitä parempia, mitä suurempi latvuspeittävyys (erityisesti ilmastoviisausarvot) ja mitä parempi ekologinen tila (lumo-arvo) niillä oletetaan olevan. Nykytilan tavoin, puuston vaikutus korostuu viitesuunnitelman ilmastoviisauden arvioinnissa ja puustoiset puistot merkittävimpiä luontotyyppikuvioina hyvinvoinnin kannalta.

Alueellisen viherkerroin menetelmän tulosten perusteella on suositeltavaa pyrkiä vaalimaan olemassa olevan viherympäristön arvoja erityisesti nykyisen puuston sekä kirkkoa vastapäätä olevaa puustoisesta ja monimuotoisesta alueesta, sillä monimuotoisen kasvillisuuden kehittyminen vie aikaa. Lisäksi on suositeltavaa pyrkiä lisäämään puita ja kasvillisuuden laatutekijöitä uusille ja sellaisille nykyisille ja säilyville viherympäristön osille, jossa ne ovat vähäisiä. Ekologista tilaa on mahdollista parantaa myös poistamalla nykytilanteesta esiintyviä vieraslajeja.

Kuva 5. Suunnittelualueen luontotyyppikuviot nykytilassa ja viitesuunnitelmassa.

Tekniset verkostot

Tavoitetila 2030

Kaupungin infrastruktuuri suunnitellaan, toteutetaan ja ylläpidetään resurssiviisaasti energia- ja materiaalitehokkuutta edistäen.

Resurssiviisauden tiekartassa on asetettu periaate, että maankäytön suunnittelulla ohjataan rakentamista tukeutumaan olemassa oleviin verkostoihin. Näin vähennetään tarvetta laajentaa infrastruktuuria. Lisäksi on tärkeää pitää huolta siitä, että infrastruktuurin korjausvelka ei kasva. Kaupunkitekniikan energia- ja materiaalitehokkuutta edistetään hyvällä suunnittelulla muun muassa yhteensovittamalla samaan sijaintiin liittyviä erilaisia työtarpeita esimerkiksi vesihuollon ja kadunrakentamisen osalta.

Kaikissa kaupunkitekniikan hankintojen tarjouspyynnöissä edellytetään, että tarjoaja huomioi työn resurssitehokkuuden aikataulujen, materiaalien ja työkoneiden osalta. Osana suunnittelua kartoitetaan säilytettävät, korjattavat ja uusittavat osat. Esimerkiksi leikkipuistojen korjaushankkeissa painotetaan olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämistä. Suunnittelun lähtökohtana on, että hyväkuntoiset leikkivälineet säilytetään. Näin vähennetään materiaalien kulutusta, jätteen syntyä, uusien tuotteiden valmistuksesta aiheutuvia päästöjä ja pidennetään olemassa olevien leikkivälineiden käyttöikä.

Maanrakennustöissä kestävyttä edistetään lisäämällä kierrätetyn maamassan käyttöä aina, kun sen saatavuus ja laatu sen mahdollistavat. Kierrätettyjen maa-ainesten osuutta kasvatetaan asteittain markkinoiden kehittyessä. Lisäksi hankkeissa pyritään hyödyntämään työmaalta syntyvät omat kaivuumaat suoraan täyttömaina kohteessa. Tämä vähentää kuljetustarvetta, neitseellisten maa-ainesten käyttöä sekä liikenteestä aiheutuvia päästöjä. Kiertotaloutta edistetään myös hyödyntämällä

ylijäämämateriaalit muissa kohteissa ja jätejakeet lajittelemalla.

Tarjouspyynnöissä vaaditut materiaalit valitaan mahdollisimman ympäristöystävällisinä, ja esimerkiksi kiviaineisten osalta ohjataan vähentämään kuljetuksista aiheutuvia päästöjä ja luonnonkivien rahtien kasvihuonekaasupäästöille on asetettu enimmäismäärä. Myös kaluston ja työkoneiden päästöluokille on asetettu vaatimuksia useissa tarjouspyynnöissä.

Maaperän pilaantumista ehkäistään hankinnoissa esimerkiksi vaatimalla imeytysaltaita ja kenttiä infraurakoissa. Hankinnoissa noudatetaan suunnitteluohjeita koskien vesistöjen suojelua ja luonnon monimuotoisuuden edistämistä. Alueurakassa on kielletty rikkakasvien kemiallinen torjunta.

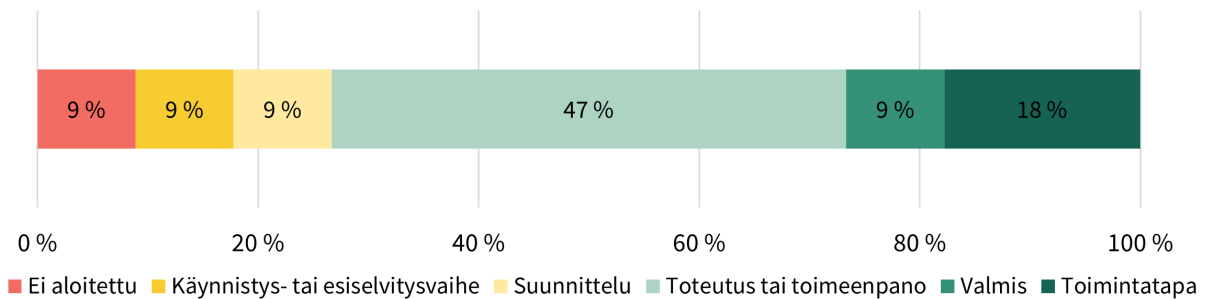
Jatkossa vähähiilisten rakennusmateriaalien (teräs ja betoni) markkinatilannetta ja kustannusvaikutuksia seuraaminen ja arvioiminen tulee aloittaa systemaattisesti jo hankesuunnitteluvaiheessa. Näin voidaan varmistaa materiaalien saatavuus, hallita kustannuksia ja edistää vähäpäästöisten ratkaisujen käyttöönottoa tulevaisuudessa hankinnoissa.

Energia, materiaalit ja kulutus

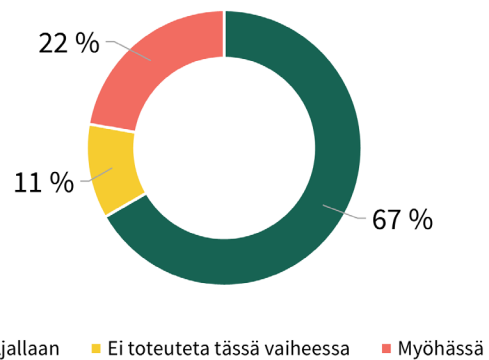
Energian ja materiaalien kulutus vaikuttavat merkittävästi kaikkiin resurssiviisauden tavoitteisiin. Energiaratkaisut ovat avainasemassa päästövähennystavoitteiden toteutumiseksi. Materiaali- ja raaka-ainevalinnoissa voidaan edistää resurssivisautta kokonaisvaltaisesti, sillä tuotteiden valinnalla vaikutetaan paitsi päästöihin, myös jätteen määrään ja luonnonvarojen kulutuksen tasoon. Kiertotalouden edistäminen on keskeinen osa resurssiviisauden edistämistä.

Energiaan, materiaaleihin ja kulutukseen liittyviä toimenpiteitä on 45. Näistä toimenpiteistä 47 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 9 % on valmiita ja 18 % on vakiintuneet toimintatavoiksi. 9 % toimenpiteistä ei ole vielä aloitettu ja 9 % on vielä käynnistys- tai esiselvitysvaiheessa ja 9 % suunnitteluvaiheessa. 67 % toimenpiteistä on edennyt suunnitellusti aikataulussa.

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Energiatehokkuus

Tavoitetila 2030

Järvenpää on energiatehokkuuden edelläkävijä.

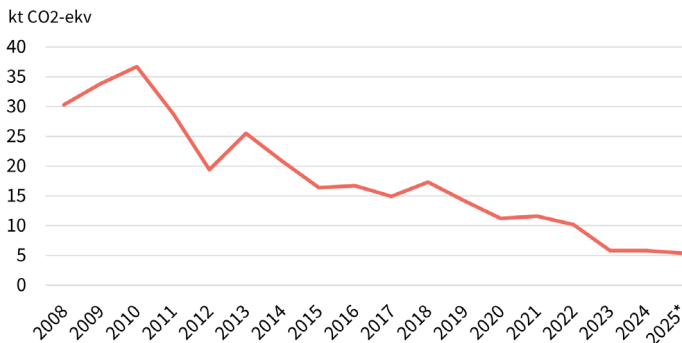
Mittarit

- Kulutussähkön päästöt
- Asuinrakennusten energialuokka
- Lämmön ja sähkön kulutus kaupungin omis- sa kiinteistöissä

Energiankulutuksesta syntyvien päästöjen kan- nalta keskeistä on sekä kulutetun energian määrä että energian lähteet. Lämmönkulutukseen vuoden aikana vaikuttaa lämmityksen säätelyn lisäksi ul- kolämpötiloista riippuva lämmityksen tarve. Ener- giatehokkuuteen vaikuttavat energiantuotannon prosessien ja energiaa hyödyntävien laitteiden tehokkuus sekä rakennusten ja tilojen rakennustek- niset ominaisuudet, kuten eristys ja lämmitysjärjes- telmä.

Kulutussähkön päästöt

Kaavio 12. Järvenpään kuluttajien sähkönkulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen kehitys 2008–2025. Vuoden 2025 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO₂-raporttiin 2026.

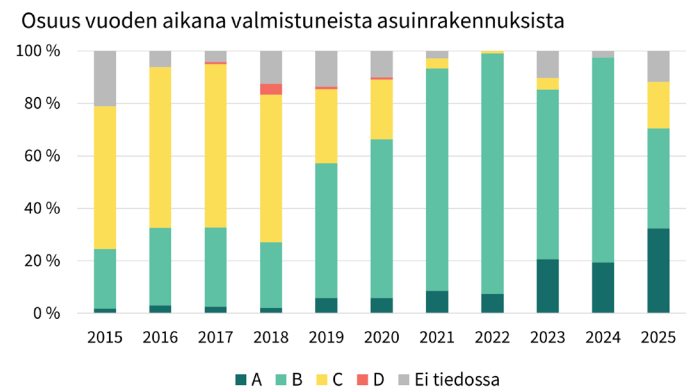
Rakennustekninen kehitys näkyy esimerkiksi rakennusten energialuokkien paranemisessa. Ener- giatehokkuuteen panostaminen tuottaa useim- miten säästöjä energiakuluissa. Energialuokka määritetään rakennuksen ominaisuuksien ja läm- mityksessä käytettävän energiamuodon perusteella. Vuodesta 2019 lähtien Järvenpäässä rakennetuista uusista asuinrakennuksista yli puolen energialuok- ka on ollut vähintään B ja vuosina 2021–2024 yli 80 % oli energialuokaltaan vähintään B (kaavio 13). A-energialuokan osuus oli vuosina 2015–2022 vielä

alle 10 % uusissa asuinrakennuksissa, mutta vuosi- na 2023 ja 2024 A-energialuokan osuus nousi noin 20 prosenttiin ja vuonna 2025 se oli jo 32 %. Vuonna 2025 valmistui 34 asuinrakennusta.

Asuinrakennusten energialuokka

Kaavio 13. Vuoden aikana valmistuneiden asuinrakennusten energialuokkien osuudet 2015–2025.

Kaupungin omien kiinteistöjen lämmönkulutus on ollut tasaisessa laskussa, 25 % vuodesta 2020 vuo- teen 2025 (kaavio 14). Keskeisin syy tähän on kauko- lämmitettyjen kohteiden poistuminen kaupungin kiinteistökannasta. Uudisrakennukset on toteu- tettu pääosin maalämpöön perustuvina ratkaisui- na, mikä on vähentänyt kaukolämmön tarvetta.

Samaan aikaan kaupungin sähkönkulutus on ollut kasvussa, 20 % vuodesta 2020 vuoteen 2025 (ka- avio 14). Kasvu johtuu sekä toimintojen lisääntyvästä sähköistymisestä että lämmitysmuotojen muutok- sesta, kun kaukolämmöstä siirrytään yhä enem- män sähköä hyödyntäviin ratkaisuihin. Lisäksi yhteiskunnan ja toimintaympäristön jatkuva digita- lisoituminen kasvattaa sähkön kokonaiskulutusta.

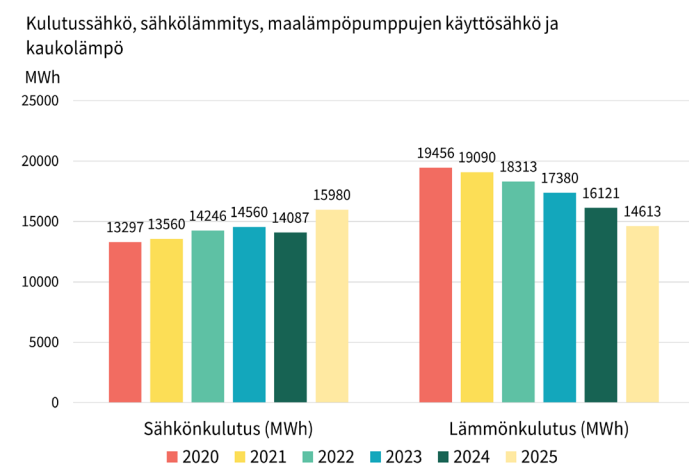
Järvenpään kaupungilla ei ole käytössä lämmitys-sähkön erillismittausta, minkä vuoksi lämmityksen osuutta sähkön kokonaiskulutuksesta ei voida erotella tarkasti. Vuosille 2025–2026 ei hankittu hiilineutraalia tai vihreää sähköä, sillä sitä ei otettu huomioon talouden suunnittelussa riittävän varhaisessa vaiheessa.

Kaupungin omien tilojen kehittämisessä ja hallinnoinnissa seurataan EU:n energiatehokkuusdirektiivien kansallista toimeenpanoa ja sen vaikutuksia. Energiatehokkuutta edistetään peruskorjaushankkeiden yhteydessä talouden raameissa, esimerkiksi parantamalla ulkovaipan lämmöneristävyyttä, uusimalla ilmavaihtokoneistoa ja rakennusautomaatiota sekä mahdollistamalla uusiutuvien ener-

gianlähteiden käyttöönotto. Kaupungin omistama rakennuskanta koostuu pääasiassa hyvinvoinnin sekä opetuksen ja kasvatuksen tiloista. Hyvinvoinnin sekä opetuksen ja kasvatuksen palveluverkkoja päivitetään vuonna 2026.

Vuonna 2025 Järvenpään kaupunki liittyi Julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS) kaudelle 2026–2035. JETS:issä Järvenpää sitoutuu tehostamaan energiankäyttöään 6 % vuoteen 2030 mennessä ja 10 % vuoteen 2035 verrattuna vuoteen 2024. Vähennys lasketaan erilaisten vähennystoimenpiteiden säästövaikutuksista. Järvenpään kaupungin sopimuksessa mukana ovat kaupungin omistamat kiinteistöt, joissa on kaupungin omaa toimintaa sekä katuvalaistus.

Lämmön- ja sähkönkulutus kaupungin omilla kiinteistöissä

Kaavio 14. Sähkön- ja lämmönkulutus kaupungin kiinteistöissä 2020–2025. Sähkönkulutukseen sisältyy kulutussähkö, sähkölämmitys ja maalämpöpumppujen käyttö sähkö. Lämmönkulutus kuvastaa kaukolämmön kulutusta kaupungin omistamissa kiinteistöissä, joissa on kaupungin omaa toimintaa. Ulosvuokratut kohteet, joiden energiankulutukseen tai energiatoimenpiteisiin kaupunki ei voi vaikuttaa, eivät ole laskelmissa mukana noudattaen KETS-sopimuksen rajoituksia.

Järvenpään kaupunki oli mukana myös kuntien energiatehokkuussopimuskaudella (KETS) 2017–2025, jossa tavoitteena oli vähentää energiankäyttöä 7,5 % (2 085 MWh). Sopimuskauden aikana vähennystoimenpiteillä saatiin aikaan 1 035 MWh vuosittainen energiansäästö, joka on 37 % vähennystavoitteesta. Tavoitteesta jäätin pääasiassa siksi, että energiatehokkuutta lisääviä toimenpiteitä tehtiin sopimuskaudella melko vähän, ja esimerkiksi rakennusten purkamisen myötä osaa vähennyksistä ei laskettu enää kauden lopussa mukaan. KETS-kaudella 2017–2025 katuvalaistus ei ollut mukana tarkastelussa.

Katuvalaistuksen energiatehokkuutta parannetaan vaihtamalla suurpainainenatriumvalaisimet led-valoihin. Lisäksi Järvenpäässä on otettu käyttöön uusi katuvalaistuksen ohjausjärjestelmä, jonka avulla syttymis- ja sammumisajankohtien pystytään sääntämään entistä tarkemmin.

Toimistotilojen käytön tehostamista Bulevardikorttelissa

TE-uudistuksen myötä kaupungin organisaatioon liittyi vuoden 2025 aikana uutta henkilöstöä, mikä asetti haasteen niin asiakaspalvelu- kuin toimistotilojenkin osalta. Bulevardikorttelin toimitiloissa toteutettiin merkittävä tilamuutos, jossa osa tiloista muutettiin asiakaspalvelukäyttöön niin sanotuksi palvelutoriksi, ja muita tiloja muokattiin joustavammiksi eri toimijoiden yhteiskäyttöön. Vuoden aikana toimitiloihin sijoittuivat myös Kela ja Oikeuspalveluvirasto.

Aiemman noin 200 käyttäjän sijaan tiloja käyttää nyt yhteensä arviolta 300 henkilöä, mikä on tiivistänyt monitilatoimiston käyttöä entisestään. Tilojen tehokas yhteiskäyttö ja niiden muuntaminen palvelutarpeisiin tukevat kaupungin resurssivii-saustavoitteita, sillä ne vähentävät erillisten toimitilojen tarvetta ja parantavat olemassa olevien tilojen käyttöastetta.

Energiantuotanto

Tavoitetila 2030

Energiantuotanto on fossiilitonta ja hiilineutraalia. Uudisrakennukset toteutetaan uusiutuvia energialähteitä hyödyntäen. Vähähiiliset lämmitysratkaisut ovat merkittävältä osin korvanneet öljylämmityksen.

Mittarit

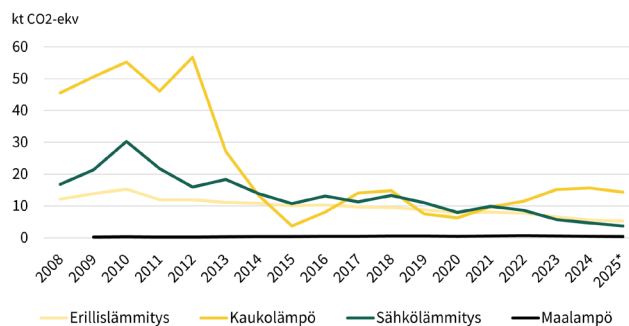
- Lämmityksen päästöt lämmitysmuodoittain

Siirtymällä fossiilisista energianlähteistä uusiutuviin vähennetään päästöjä ja voidaan lisätä energiaomavaraisuutta. Uusiutuvaa energiaa voidaan lisätä esimerkiksi energiaremonteilla, valitsemalla uudisrakennuksiin uusiutuvaa energiaa lämmön lähteeksi tai hankkimalla vihreää sähköä. Lämmityksen päästöjä Järvenpäässä ovat laskeneet erityisesti kaukolämmön ja sähköntuotannon päästöker toimien aleneminen (kaavio 15).

Suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailut ovat yksi keinoista, joilla kaupunki voi vaikuttaa alueellaan syntyviin rakentamisen päästöihin ja ja uuden rakennuskannan energiatehokkuuteen sekä luoda kysyntää ilmastoviisaille ja vähähiilille rakentamisen ratkaisuille.

Lämmityksen päästöt lämmitysmuodoittain

Kaavio 15. Järvenpään lämmityksen kasvihuonekaasupäästöjen kehitys lämmitysmuodoittain 2008–2025. Vuoden 2025 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO2-raporttiin 2026.

Resurssiviisaustavoitteet näkyivät JYK Urheilukadun pohjoispuoli -suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailussa

JYK Urheilukadun pohjoispuoli -suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailussa huomioitiin resurssiviisausnäkökulmat osana kriteeristöä. Kilpailu järjestettiin syksyllä 2025.

Entisen koulutontin ja käytöstä poistuneen pallokenttäalueen paikalle etsittiin yhteistyökumppaneita monipuoliseen ja laadukkaaseen kerrostalorakentamiseen aivan keskustan ja palveluiden läheisyyteen. Lisäksi alueelle on tavoitteena toteuttaa laadukasta lähiympäristöä sekä varmistaa toimivat jalankulun ja pyöräilyn yhteydet.

Suunnittelun yhtenä tavoitteena on säilyttää mahdollisuuksien mukaan olemassa olevaa puustoa katu- tai piha-alueilla. Kaupunkivihreän tuli näkyä kilpailuehdotuksissa ja suunnitelmien tontti-

kohtaisen viherkertoimeksi vaadittiin vähintään 1. Kestävän liikkumisen näkökulmaa huomioitiin kilpailuehdoissa muun muassa edellyttämällä helposti saavutettavaa ja houkuttelevaa pyöräpysäköintiä. Asuinrakentamisen edellytettiin olevan laadukasta, kestävä ja pitkäikäistä, muuntojoustavaa ja energiatehokasta (energialuokka vähintään A). Rakennusten hiilijalanjälki pisteytettiin osana kilpailuehdotusten arviointia, ja sen painoarvo oli 10 %. Asumisen ratkaisujen, tontinkäytön ja toiminnallisuuden painoarvo pisteytyksessä oli 45 %, hinnan 25 % ja omistusasumisen 20 %.

Kilpailun voittivat Varten ehdotus "Koulupolku" ja Hartelan ehdotus "Preludi." Varten ehdotuksen hiilijalanjäljeksi ilmoitettiin 14,8 kgCO2e/m2/a ja kilpailuehdotuksen mukaan

se saavutetaan energiatehokkuuden avulla sekä hyödyntämällä puuelementtejä ei-kan-tavilla julkisivulinjoilla ja vähähiilistä betonia ontelolaatastoissa. Rakennuksiin sijoitetaan aurinkopaneeleita. Varten ehdotuksessa tont-tikohtaiseksi viherkertoimeksi arvioitiin 1,01. Suunnitelmissa pihat toteutetaan viherpihoina ja osa hulevesistä on suunniteltu viivytettävän luon-nonmukaisin ratkaisuin. Pysäköintialueelle on suunniteltu puu- ja pensasistutuksia ja pyöräsuo-jaan ja jätekatokseen on suunniteltu viherkatot. Suunnitelmassa pyritään säilyttämään puustoa.

Hartelan ehdotuksen hiilijalanjäljeksi ilmoitettiin 11,9 kgCO₂e/m²/a ja keskeiset ratkaisut sen saavuttamiseksi ovat Hartelalta saatujen tietojen mukaan rakennusten energia-tehokkuus ja energiajärjestelmä, vähähiiliset betonielementit sekä muiden rakennusosien materiaalivalinnat. Katoille voidaan sijoittaa au-

rinkopaneeleja ja kattoharjoille vaakatuulivoima-loita. Ehdotettu pyöräsäilytysratkaisu ulkova-line-varastoissa ja piholla runkolukittavina telineinä on helposti saavutettava ja laadukas. Hartelan ehdotuksessa tonttikohtaiseksi viherkertoimeksi arvioitiin 1,32. Kaupunkivihreää tuodaan suun-nitelmassa piholle istutusten avulla sekä vilje-lylaatikoilla. Suurin osa pysäköintipaikoista on suunniteltu toteutettavan viherkatoilla katettu-na. Katualueen puustoa pyritään säilyttämään.

Kilpailuohjelmassa on edellytetty, että suun-nitelmien tulee pysyä ilmoitetussa hiilijalan-jäljessä toteutuksen edetessä rakentamiseen, eikä toteutunut hiilijalanjälki saa ylittää kilpai-luehdotuksessa esitettyä. Ehdotuksessa ilmoi-tetut asiat ja esitetyt ratkaisut ovat sitovia, ja mikäli ratkaisut muuttuvat suunnittelun ede-ässä, tulee hiilijalanjälkilaskelmaa päivittää. Asuntorakentaminen käynnistyy vuonna 2027.

Kuva 6. Varten kilpailueh-dotuksen "Koulupolku" havainnekuva.

Kuva 7. Hartelan kilpailueh-dotuksen "Preludi" havainnekuva.

Kiertotalous

Tavoitetila 2030

Järvenpäässä toimitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti.

Mittarit

- Yhdyskuntajätteen määrä Järvenpäässä ja jätteiden kierrätysaste
- Kaupungin omassa toiminnassa syntyvät jätteet
- Jätteiden käsittelyn päästöt

Kiertotaloudessa tavarat ovat pitkäikäisiä ja korjattavia ja materiaalit pysyvät pitkään käytössä uusissa käyttötarkoituksissa, jolloin jätettä syntyy merkittävästi vähemmän ja uusia luonnonvaroja tarvitsee ottaa vähemmän käyttöön. Samalla myös päästöt vähenevät, eivätkä jätteen loppusijoituspaikat vie tilaa ympäristössä. Kun uusia luonnonvaroja tarvitsee ottaa vähemmän käyttöön, voidaan vähentää myös elinympäristöihin kohdistuvaa muutosta.

Kiertotaloutta voi edistää hankkimalla tavaroita käytettynä, pitämällä tavarat pitkään käytössä ja korjaamalla niitä, vähentämällä tarpeetonta kulu- tusta sekä lajittelemalla jätteet.

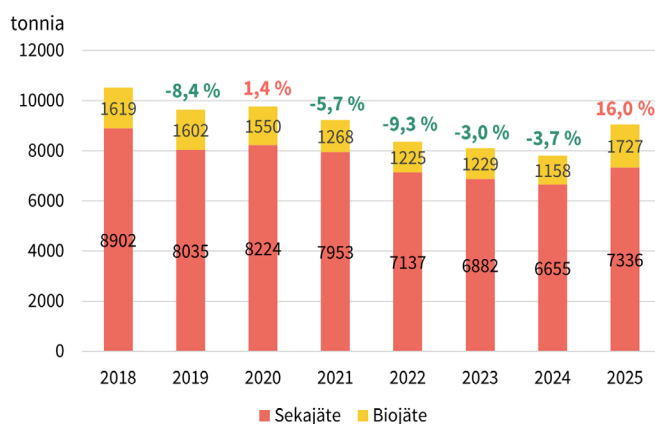
Järvenpäässä opetuksen ja kasvatuksen palvelualueella on tehty töitä irtaimiston kierrätyksen ja uudelleenkäytön edistämiseksi. Resurssien vähyys kuitenkin asettaa haasteita toiminnalle.

Vuonna 2025 Järvenpäästä erilliskerätyn yhdyskuntajätteen eli seka- ja biojätteen määrä nousi 16 % edellisvuoteen verrattuna (kaavio 16). Aiempina neljänä vuotena jätteen määrä on vähentynyt. Vuonna 2025 biojätteen määrä nousi suurimmaksi koko tarkasteluajanjaksolla 2018-2025. Myös sekajätteen määrä nousi kolmeen edellisvuoteen verrattuna, mutta jäi alle vuosien 2018-2020 määrien. Biojätteen osuus yhdyskuntajätteestä nousi muodostaen siitä viidesosan vuonna 2025.

Tietoa jätteiden kierrätysasteesta saadaan jätehuolto-yhtiö Kiertokapulan toiminta-alueelta (kaavio 17). Kaupunkikohtaisesti tietoa ei ole toistaiseksi saatavilla. Vuonna 2024 kierrätysasteessa ei tapahtunut suuria muutoksia edellisvuoteen verrattuna.

Yhdyskuntajätteen määrä Järvenpäässä

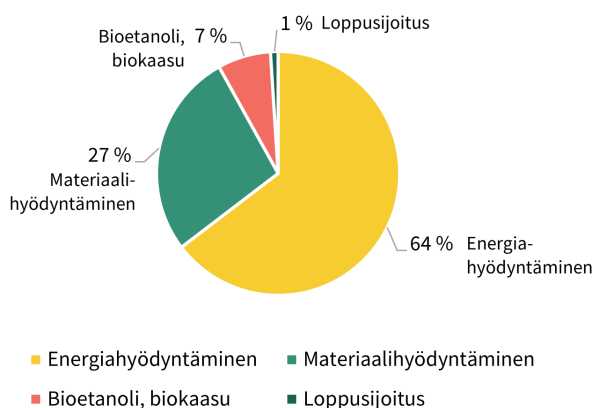

Kaavio 16. Erilliskerättyjen bio- ja sekajätteiden määrät Järvenpäässä 2018–2025. Muutosprosentit on merkitty edelliseen vuoteen nähden jätteiden kokonaismäärän perusteella.

Kierrätysaste

Kiertokapulan toiminta-alueella

Kaavio 17. Jätteiden hyötykäytön kohteet ja jätteiden osuus hyötykäyttökohteittain Kiertokapulan toiminta-alueella vuonna 2024. Osuudet sisältävät Kiertokapulan toimesta kerätty asuimessa syntyneet ja siihen rinnastettavat kaupan ja teollisuuden jätteet sekä rakentamisessa ja purkamisessa syntyneet jätteet Kiertokapulan alueella.

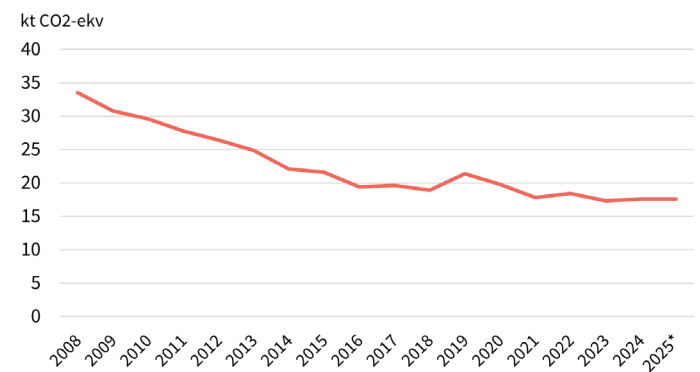
Järvenpäästrategian 2030 yhtenä mittarina on kaupungin toiminnassa syntyvän jätteen määrä sisältäen kiinteistöt, joissa on kaupungin omaa toimintaa, Mestaritoiminnan kiinteistöt sekä Mestariasuntojen asuinkiinteistöt. Tavoitteena on vähentää kaupungin toiminnassa syntyvien jätteiden määrää 5 % vuoden 2021 tasosta vuoteen 2026 mennessä ja 4 % vuoden 2026 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Kaupungin toiminnassa syntyvien jätteiden määrät ovat vähentyneet 2018–2023, mutta vuonna 2024 jätemäärät kasvoivat hiukan (kaavio 18). Vuoteen 2024 verrattuna biojätteen määrä pysyi vuonna 2025 samana Mestariasuntojen asuinkiinteistöissä sekä Mestaritoiminnan hallinnoimissa kohteissa, kun taas kaupungin yksiköissä biojätteen määrä nousi aavistuksen. Biojätettä kerättiin aiempaa enemmän etenkin opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen kohteissa. Sekajätteen määrä laski hieman kaikissa kolmessa organisaatiossa vuonna 2025.

Vuoteen 2025 mennessä sekajätteen määrä on vähentynyt strategiamittarin tavoitetta enemmän, 13,6 %, kun taas biojätteen määrä on kasvanut 13,8 % vuoteen 2021 verrattuna. Lajittelumahdollisuudet ovat kehittyneet kaupungin ja Mestariasuntojen kiinteistöissä viime vuosina, mikä on todennäköisesti vaikuttanut lajittelun tehostumiseen ja sekajätteen vähentymiseen. Sekä että biojätteen vähentämiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota jatkossa.

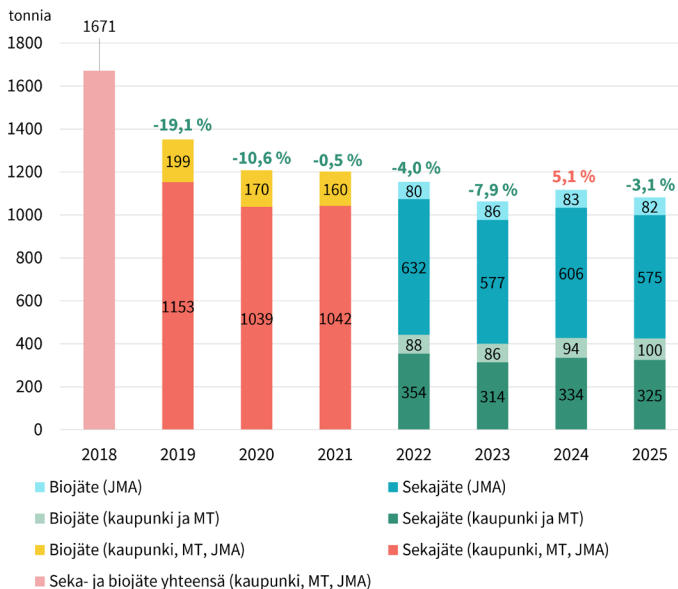
Biojäte sekajätteen seassa heikentää poltettavan jätteen lämpöarvoa ja siitä saatavaa energiaa, jota käytetään kaukolämmön tuotannossa. Kun biojäte

Jätteiden käsittelyn päästöt

Kaavio 19. Jätteiden käsittelyn kasvihuonekaasupäästöt Järvenpäässä 2008–2025. Jätteiden käsittelyn päästöihin lasketaan kiinteän jätteen kaatopaikkasijoituksen, laitospöytäjä ja jäteveden käsittelyn päästöt. Vuoden 2025 päästötiedot ovat ennakkotietoja. Tiedot perustuvat Järvenpään CO2-raporttiin 2026.

Kaupungin omassa toiminnassa syntyvät jätteet

Kaavio 18. Järvenpään kaupungin, Mestaritoiminnan (MT) sekä Mestariasuntojen (JMA) kiinteistöistä toimitetut seka- ja biojätteet 2018–2025. Muutosprosentit on merkitty edelliseen vuoteen nähden jätteiden kokonaismäärän perusteella. Vuodesta 2022 lähtien seurataan erikseen kaupungin ja Mestaritoiminnan kiinteistöissä syntyvää jätettä ja Mestariasuntojen kiinteistöissä syntyvää jätettä, jotta jätteen vähentämisen toimenpiteet voidaan kohdentaa paremmin. Kaupunkistrategiassa asetettu mittari ja prosentuaalinen vähennystavoite koskee näitä kaikkia.

Maamassojen lähisijoittamisella vähennetään kuljetuspäästöjä Anni-tädin kylässä ja Terholassa

Alueiden rakentamisessa syntyy useimmiten maamassoja, jotka hyödynnetään paikallisesti tai kuljetetaan maankaatopaikalle. Vuonna 2025 Anni-tädin kylän rakentamisessa syntyneitä ylijäämämaita hyödynnettiin paikanpäällä peltoalueiden korotukseen ja tasaamiseen.

Myös Terholan alueen suunnittelussa on huomioitu maamassojen hyödyntäminen paikallisesti. Alueella syntyy ylijäämämaita alustavan arvion mukaan noin 17 000 m³ muun muassa katu-, vesihuolto-, liikuntapaikka-, hulevesi- ja puistorakentamisesta. Ylijäämämaiten sijoittaminen on suunniteltu alueen sisällä esimerkiksi korottamalla nykyisen pellon pintaa 0,6 m ja rakentamalla alueelle virkistyskumpu. Maamassojen lähisijoittamisella saadaan kuljetukset minimoitua ja maamassat hyödynnettyä suunnitelmallisesti samalla alueella.

kompostoidaan asianmukaisesti sen hajoamisesta ei synny metaania ja jos biojäte mädätetään mädättämössä, saadaan metaani talteen. Näin biojätteen

lajittelu erikseen kierrätyskelpoisista materiaalista ja poltettavaksi menevästä sekajätteestä vähentää jätteenkäsittelyn päästöjä (kaavio 19).

Hankinnat

Tavoitetila 2030

Kaupungin hankinnat ja investoinnit edistävät kestävää kehitystä.

Mittarit

- Ympäristökriteerejä sisältävien hankintojen osuus

Kunnat ovat merkittäviä julkisten hankintojen tekijöitä Suomessa. Tekemällä kestäviä hankintoja ja investointeja kunnat voivat edistää strategisia ilmasto- ja resurssiviisautavoitteitaan sekä kestävien ja vastuullisten ratkaisujen markkinoita. Myös hankintalaki ohjaa sosiaalisten ja ympäristönäkökulmien huomioimiseen hankinnoissa.

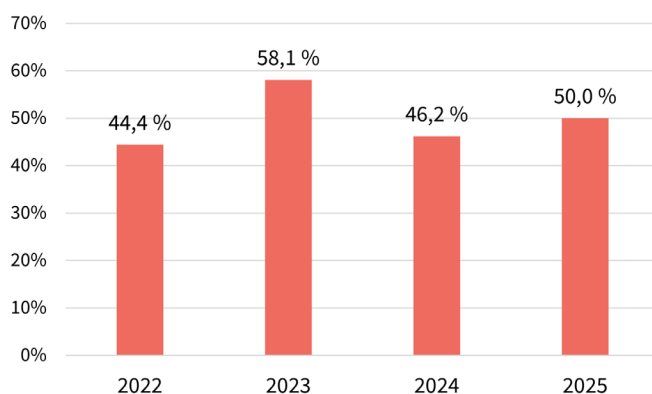
Järvenpäässä hankintapalvelut kehittävät ja koordinoivat kaupungin tekemiä hankintoja ja hankintasopimuksia. Tilaomistus puolestaan vastaa tilahankinnoista ja lisäksi palvelualueet tekevät hankintoja.

Vuonna 2025 Järvenpään hankintapalvelut ovat kehittäneet hankintojen kategorisointiraportin, jonka myötä myös ympäristökriteerien huomioimisen mahdollisuuksia voidaan parantaa. Vuonna 2026 keskitytään infrarakentamisen kategorian hankintojen ympäristönäkökulmiin sekä järjestetään vastuullisen ostamisen koulutusta tavarahankinnoissa.

Keskeistä hankintojen ympäristövaikutusten vähentämiseksi on se, että hankintoja valmistelevat yksiköt arvioivat tarkkaan hankintatarvetta, kartoittavat mahdollisuuksia vastata tarpeeseen lainaamalla tai hankkimalla käytettyjä tavaroita tai välineitä uusien hankkimisen sijaan ja mikäli hankitaan uutta, pyritään tekemään hankinta kestävästi. Resurssiviisauden näkökulmasta keskeisiä kaupungin tekemiä hankintoja ovat esimerkiksi talojen ja infrastruktuurin rakentamiseen ja korjaamiseen liittyvät hankinnat ja investoinnit, joilla voidaan edistää muun muassa energiate-

Ympäristökriteerejä sisältävien hankintojen osuus

Kaavio 20. Ympäristökriteereitä sisältävien hankintojen osuus sisältää sen osuuden Järvenpään kaupungin hankintailmoituksista, jossa on merkitty hankinnan edistävän yhdellä tai useammalla tavalla ekologisen kestävyyden näkökulmaa.

hokkuutta ja vähähiilisten ja uusiomateriaalien käyttöä, sekä liikenne- ja kulkuneuvohankinnat.

Ateria- ja puhtauspalvelut on kaupungin isoin hankintakokonaisuus euroissa mitattuna. Kyseinen kilpailutusprosessi käynnistyi maaliskuussa 2025 ja osallistumispyyntö hankintaan julkaistiin marraskuussa. Tarjouspyyntömateriaaleissa on useita kohtia, joissa on otettu huomioon resurssiviisaita näkökulmia sekä ateria- että puhtauspalveluissa.

Vuosina 2022–2025 noin puolessa hankintailmoituksista on merkitty edistettävän ekologista kestävyttä (kaavio 20).

Hankintailmoituksissa ekologisen kestävyuden näkökulma sisältää vähähiilisuuden, kiertotalouden, luonnon monimuotoisuuden ja kestäväen ruokajärjestelmän edistämisen, energiatehokkuuden näkökohtien huomioimisen sekä sen, onko hankinnassa käytetty Motivan, ympäristömerkkien tai EU:n GPP- (hankin-

nan ympäristövaikutusten vähentämisen) kriteerejä.

Tarkastelluista hankintailmoituksista on jätetty pois dynaamisten hankintajärjestelmien ja sopimusten sisäiset minikisat, tietopyynnöt, suora hankinnat sekä kynnysarvon alittavat hankinnat. Tiedot ovat peräisin Hilmasta (hankintailmoitukset.fi).

Ruokajärjestelmä

Tavoitetila 2030

Ruokatuotantoketju on kestävä.

Mittarit

- Ruokahävikin määrä (ruokahävikin määrää ei ole vielä saatavilla kattavaa seurantatietoa)

Ruoantuotannolla on laajat vaikutukset ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen, sillä se vaatii paljon maa-alaa, energiaa ja makeaa vettä, ja siinä syntyy kasvihuonekaasupäästöjä sekä muita ympäristöä kuormittavia päästöjä. Ruoan tuotantoketjussa alkutuotannon eli maatalouden merkitys on ympäristövaikutusten kannalta suurin, kun taas jatkojalostuksen, pakkaamisen ja jakelun merkitys on pääsääntöisesti vähäisempi.

Ruoan ympäristövaikutuksia voidaan vähentää erityisesti lisäämällä kasvisten osuutta ruokavaliossa ja vähentämällä eläinperäisen ruoan, erityisesti punaisen lihan määrää. Ruokavaliomuutoksilla voi usein edistää sekä terveyttä että ympäristönäkökulmia samaan aikaan. Tärkeää on myös vähentää ruokahävikin määrää.

Kaupungin ateriapalvelujen sopimustoimittaja on Palmia, joka toimittaa ruoat opetuksen- ja kasvatuksen toimipisteisiin. Terveellisten ja kestävien ruokailutottumuksien edistämiseksi myös kodeilla on merkittävä rooli siinä, millaista ruokaa lapset ja nuoret tottuvat syömään ja miten uusiin ruokalajei-

hin ja raaka-aineisiin suhtaudutaan. Vuoden 2025 aikana laajennettiin kasvisruoka vapaasti linjastosta otettavaksi kaikkiin kouluihin ja kouluissa ja päiväkodeissa on kerran viikossa kasvisruokapäivä.

Kouluruokailulla on merkittävä ravitsemuksellinen rooli lapsille ja nuorille, sillä sen tulisi kattaa kolmannes päivittäisestä energiansaannista. Siksi on tärkeää, että ruoka maistuu ja se on ravitsevaa. Ravitsemussuositukset toimivat pohjana ruokalis-tasuunnittelulle.

Lounasravintolan ylijäämäruokaa myydään ResQ-sovelluksessa

Ateriapalveluiden lisäksi Järvenpään kaupunki edistää kestävästä ruokakulttuurista esimerkiksi myymällä lounasravintola Cooperin kulman ylijäämäruokaa ResQ-sovelluksen kautta. Vuonna 2025 hävikkiä onnistuttiin vähentämään myymällä ResQ-sovelluksen kautta yhteensä 1324 annosta, joka oli 82 % myyntiin laitetusta ruoasta.

Ruokahävikin vähentämistä ateriapalveluissa ja ruoka-avun kautta Yhdessä katettu -toimintamallissa

Hävikin vähentäminen oli yksi Palmian vuoden 2025 yhtenä tavoitteista, jota edistettiin esimerkiksi tehostamalla seuranta-ateria-aineiden ja ruokien tilaamisessa. Lisäksi kaupunki on toimittanut kouluihin ja päiväkoteihin Happy or Not? -laitteita, joilla saadaan suoraan palautetta ruokailijoilta muun muassa reseptikehityksen tueksi. Loppuvuoden 2025 ja alkuvuoden 2026 aikana, 12 viikon ajanjaksolla 18 ruokalajia keräsi yhteensä 31 155 painallusta, kun laitteet olivat mittaamassa aterioiden laatua Järvenpään lukiossa, Kartanon ja Anttilan kouluissa sekä Kyrölän päiväkodissa ja alkuopetuksessa. Keskimääräinen tyytyväisyys oli 67/100 (Happy Index).

Ruoka-aputoimintaa laajennettiin vuonna 2025 Järvenpäässä hyödyntämään koulujen ylijäämäruokaa. Tällä hetkellä toiminnassa ovat mukana lukio sekä Saunakallion, Kinnarin ja Kartanon koulut. Ruoka-apu toimii Järvenpäässä Yhdessä katettu -verkoston, Järvenpään kaupungin ja Palmian yhteistyöllä. Vuoden 2025 aikana ruoka-apuun ohjattiin yli 1 288 kg ylijäämäruokaa Järvenpään kouluilta ja Cooperin päiväkodista. Näin saadaan vähennettyä ruokahävikkiä sekä tuetaan apua tarvitsevia. Kaikki verkoston tahot, jotka hakevat

kouluilta, ovat olleet todella iloisia ja tyytyväisiä yhteistyöhön, ja ovat saaneet lahjoitetun ruuan hyvin eteenpäin.

Yhdessä katettu on keskitetty verkostomainen ruoka-aputoiminnan toimintamalli, jossa useat eri tahot toimivat yhteistyössä niin, että ruoka-apu saadaan järjestettyä tehokkaasti, turvallisesti ja osallistavasti alueellisesti. Toimintamalli kehitettiin Järvenpäässä vuonna 2017. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on myöntänyt Keski-Uudenmaan alueelle valtionavustusta ruoka-aputoiminnan kehittämiseen ja alueellisen yhteistyön jatkamiseen vuosille 2025–2026. Toiminta on jatkoa vuonna 2024 käynnistetylle hankkeelle. Tuusulan kunta koordinoi hanketta.

Yhdessä katettu-sopimuskumppaneiden rahoittama ruoka-aputoiminnan hävikkiruokaterminaali sijaitsee Tuusulassa. Ruoka-apua järjestävät tahot voivat hyödyntää terminaalissa elintarviketurvallisesti säilöttyä ruokaa ruokajaoissa ja yhteisöruokailuissa. Vuonna 2026 yhteistyösopimuksessa vuonna 2026 Järvenpään kaupunki, Tuusulan Seurakunta, Hyvinkään seurakunta, Keravan kaupunki, Keravan seurakunta.

Ympäristön tila

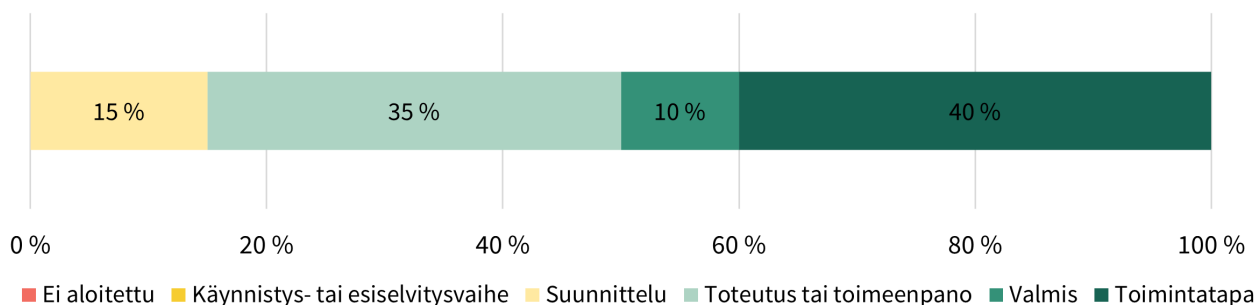
Elinvoimaisen kaupunkiluonnon turvaaminen on tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta ja kaupunkiluonto ja viheralueiden elinvoimaisuus vaikuttavat merkittävästi myös kaupungin viihtyisyyteen. Lisäksi viheralueet ja viherelementit, niin luonnonmukaisemmat kuin rakennetummat, ovat tärkeässä roolissa muun muassa hulevesien hallinnassa ja miellyttävien pienilmastojen luomisessa.

Ympäristön tilaan vaikutetaan olennaisesti vesien suojelulla. Tavoitteena on, että Tuusulanjärven ekologinen tila olisi hyvä vuoteen 2030 mennessä. Tällä hetkellä tila on tyydyttävä, kun se vielä

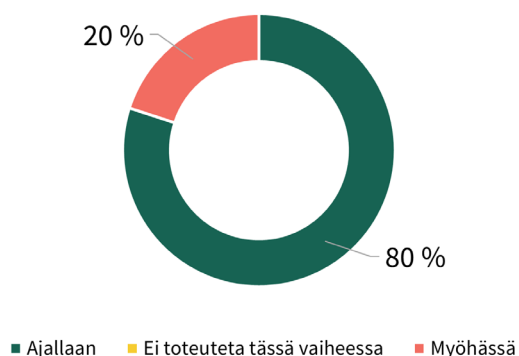
muutama vuosi sitten oli välttävä. Vesistöjen suojelua edistetään myös hulevesien hallinnalla sekä pohjavesiä ja pienvesiä vaalimalla. Tiiviissä kaupunkiympäristössä myös melu ja ilmanlaatu vaikuttavat kaupunkiympäristön terveellisyyteen ja viihtyisyyteen.

Ympäristön tilaan liittyviä toimenpiteitä on 20. Näistä toimenpiteistä 35 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 10 % on valmiita ja 40 % vakiintuneet toimintatavoiksi. 15 % toimenpiteistä on vielä suunnitteluvaiheessa. 80 % toimenpiteistä on edennyt suunnitellusti aikataulus-

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen

Tavoitetila 2030

Järvenpää on ilmastokestävä kaupunki.

Mittarit

- Ilmastonmuutokseen varautuminen (arvioidaan tunnistettujen toimenpiteiden seurannan kautta)

Sen lisäksi, että ilmastonmuutosta tulee hillitä tehokkaasti ja nopeasti, tulee ilmastonmuutoksen myös varautua ja sopeutua. Kaupunkia suunnitellaan ja rakennetaan pitkälle tulevaisuuteen, minkä takia on erityisen tärkeää huomioida mahdolliset muutokset tulevaisuuden olosuhteissa, toiminnassa ja tarpeissa.

Kaupunkikehityksessä on laadittu ja aloitettu vuonna 2025 useita hulevesiselvityksiä ja -suunnitelmia esimerkiksi Terholan asuinalueella ja Mikonpelto II -suunnittelualueilla, joista saadaan tietoa asemakaava- ja muun suunnittelutyön tueksi. Niiden avulla varaudutaan tuleviin hulevesien hallinnan tarpeisiin ja kustannuksiin, jotka voivat muuttua esimerkiksi maankäytön ja ilmastonmuutoksen myötä, sekä määritellään toimenpiteitä nykyisten haasteiden ratkaisemiseksi.

Myös yleisten alueiden rakentamisen aikaiseen hulevesien hallintaan kiinnitetään huomiota, ja tarvittaessa vaaditaan esimerkiksi rakentamisen aikaista hulevesisuunnitelmaa herkissä ympäristöissä.

Yleisten alueiden, kuten katujen ja puistojen suunnittelussa kiinnitetään entistä enemmän huomiota olemassa olevan kasvillisuuden säästämiseen, dy-

naamisiin istutuksiin sekä paikallisiin olosuhteisiin sopivaan, kotimaiseen kasvillisuuteen. Dynaamiset istutukset ottavat mallia luonnon kasviyhdyksistä - ne kehittyvät ajan kuluessa ja ovat monikerroksisia ja -lajisia. Monilajisuus näkyy esimerkiksi Anni-tädin kylän ja Kartanonseudun katu- ja puistosuunnitelmassa. Myös muut luontopohjaiset ratkaisut, eli luonnon prosesseja jäljittelevät ja hyödyntävät ratkaisut edistävät kestävästä kaupunkisuunnittelusta, ja niitä hyödynnetään soveltuviissa kohteissa, kuten Silkkiuikun leikkipuiston peruskorjauksessa hulevesien imeytyksessä ja istutuksissa. Näin edistetään konkreettisesti sekä luonnon monimuotoisuutta että ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Syksyllä 2025 alkoi Ilmatieteen laitoksen koordinoima [ILMOS Uusimaa -hanke](#), jossa Järvenpään kaupunki on mukana. Hankkeessa tuotetaan ajankohtaista ilmastonmuutostietoa kuntien sopeutumistyön tueksi. Alueellista tietoa tuotetaan havaituista olosuhdemuutoksista sekä näiden tulevaisuusarvioita. Lisäksi tuotetaan tietoa myös sopeutumistoimien tai niiden tekemättä jättämisen taloudellisista vaikutuksista. Hanke jatkuu kevääseen 2027.

Puutaimien istutustalkoissa viherrytettiin lähiympäristöä koko perheen voimin Kettumetsässä, Kiillepuistossa ja Haapapuistossa

Kaupunki järjesti toukokuussa 2025 kolmet, kaikille avoimet metsitystaimien istutustalkoot. Taimia istutettiin yhteensä noin 400 Haarajoen Haapapuistoon, Nummenkylän Kiillepuistoon ja Lepolan Kettumetsään. Yli 40 talkoolaista osallistui lähiympäristöä viherryttäneeseen tempaukseen.

Taimien istuttamisen tavoitteena on lisätä kaupunkiympäristön viihtyisyyttä ja vehreyttä. Puulajeiksi valittiin kotimaisia, kuhunkin kasvupaikkaan sopivia puulajeja - tervaleppää, kuusta, hieskoivua, mäntyä ja tammea.

Puiden avulla varaudutaan myös ilmastonmuutoksen myötä muuttuviin olosuhteisiin, sillä puut parantavat esimerkiksi hulevesien imeytymistä ja isommaksi kasvettuaan puut tarjoavat viilentäviä varjoja, suojaavat kivilta tuulilta ja sitovat lehvästönsä avulla pölyä. Lisäksi puut sitovat myös ilmakehän hiiltä yhteyttämistoimintansa kautta.

Talkoopäiville sattui poutainen ja osittain aurin-

koinenkin sää, joka houkutteli osallistujia tasaiseen tahtiin. Talkoolaiset kertoivat, että heille on tärkeää edistää lähielinympäristön viihtyisyyttä. Erityisen ilahduttavaa oli se, että monet lähtivät istutustöihin koko perheen voimin.

Kuva 8. Haarajoen Haapapuistossa oli innoikkaita puuntaimien istuttajia.

Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen

Tavoitetila 2030

Tuusulanjärven sekä pienvesien ja pohjavesien tila on hyvä. Tuusulanjärvi on kaupunki- ja luonnonympäristön ydin.

Mittarit

- Tuusulanjärven tila

Tuusulanjärven rehevöityminen on merkki liiallisesta ja pitkään jatkuneesta ravinnekuormituksesta. Ravinteita kulkeutuu pelloilta ja kaupunkiympäristöstä hulevesien mukana järveen. Lisäksi ajan saatossa järven pohjaan kertyneiden ravinteiden vapautuminen takaisin veteen ylläpitää rehevöitymistä. Ravinteet, eli typpi ja fosfori, kiihdyttävät levien kasvua, mikä näkyy muun muassa sinileväkukintointina ja heikentyneenä veden laatuina. Rehevöitymisen merkkejä ovat myös rantojen umpeenkasvu ja särkikalajien runsastuminen.

Tuusulanjärven tila

2019 tyydyttävä
2008, 2013 välttävä

Kuvio 2. Tuusulanjärven ekologinen tila vuosina 2008, 2013 ja 2019. Järven ekologinen tila arvioidaan kuuden vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2025.

Tuusulanjärven ekologinen tila arvioitiin vuonna 2025. Tuloksia ei ollut vielä saatavilla tätä raporttia laadittaessa.

Tulevaisuudessa lämpenevä ilmasto saattaa vaikeuttaa Tuusulanjärven valuma-alueelta tulevan ravinnekuormituksen vähentämistä. Ravinteiden huuhtoutuminen voi lisääntyä, jos sateiden määrä

kasvaa ja entistä suurempi osa talven sateesta sataa vetenä lumen sijaan. Ympärivuotisen kasvupeitteisyyden suosimisen merkitys pelloilla kasvaa, kun lumikerros ja routa eivät suojaa maata sateen huuhtomiselta talvisin. Veden lämpötilan nouseminen saattaa myös pahentaa sinileväkukintoja pidentämällä niiden kestoa ja voimakkuutta.

Tuusulanjärven tilaa kohennetaan hoitokalastuksilla

Tuusulanjärven tilaa pyritään parantamaan Tuusulanjärvi-hankkeessa esimerkiksi hoitokalastuksilla, jotka aloitettiin jo vuonna 1997. Hoitokalastuksessa järvestä poistetaan erityisesti särkikalvoja, jotka pöyhivät järven pohjaa ravintoa etsiessään ja vapauttavat samalla pohjaan kertyneitä ravinteita veteen. Palauttamalla saaliin mukana tulleet petokalat järveen huolehditaan siitä, että järven ravintoketju pysyy tasapainossa.

Vuonna 2025 Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen mukaan saaliin koko oli 25 000 kiloa, joka on huomattavasti vähemmän kuin 2008-2024 hoitokalastuksen saaliiden keskiarvo. Kokonaissaaliista 60 % oli lahnoja ja pasureita, 30 % särkiä. Lisäksi nuottaan tarttui salakkaa, ahventa ja sorvaa

sekä petokaloja. Noin 7 000 petokalaa palautettiin järveen. Saalista sai hakea kalastajilta ilmaiseksi ja 80 % saaliista saatiin jaettua asukkaille. Hoitokalastuksen lisäksi Tuusulanjärvellä tehtiin vesikasvien niittoa vuonna 2025.

Tuusulanjärvi-hankkeessa pyritään hillitsemään myös valuma-alueelta tulevaa ravinnekuormitusta muun muassa kosteikkojen rakentamisen avulla ja hapetuksella, joka alkoi jo vuonna 1998. Tuusulanjärvi-hanketta koordinoi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Pitkäjänteisen työn ansiosta järven ekologinen tila on kohentunut välttävästään tyydyttävään tilaan vuonna 2019. Hanke ja sen toimenpiteet jatkuvat ainakin vuoteen 2027.

Luonnon monimuotoisuus

Tavoitetila 2030

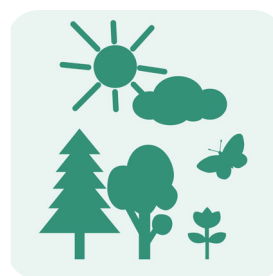
Luonnon monimuotoisuuden säilymiseen panostetaan ja elinvoimainen kaupunkiluonto on turvattu.

Mittarit

- Luonnonsuojelualueiden pinta-ala

Järvenpäässä suojellaan luontoselvityksissä arvokkaimmiksi tunnistettuja luontokohteita esimerkiksi perustamalla luonnonsuojelualueita. Järvenpään merkittäviä luontoarvoja ovat esimerkiksi muuttolintujen ja lukuisten uhanalaisten lintulajien pesimä- ja ruokailualueena suosima Tuusulanjärven lintuvesi sekä jokivarsilehdot, joista suurin on Lemmenlaakson lehto. Kaupunki kannustaa myös muita maanomistajia edistämään luonnon monimuotoisuuden säilymistä Järvenpäässä.

Luontokohteiden lisäksi myös rakennettuun viherympäristöön lisätään monimuotoisuutta esimerkiksi suosimalla niittyjä nurmikoiden sijaan, harventamalla yleisten alueiden niittoa, tuomalla lahopuita puistoihin sekä istutettavien ja kylvettävien kasvilajien valinnalla. Lisäksi puistometsiin jätetään lahoamaan maapuita, mikäli puita tarvitsee kaataa esimerkiksi turvallisuussyistä.

Luonnon monimuotoisuuden näkökulmaa tuotiin näkyvämmiin kaupungin strategiaan tavoitteisiin, kun resurssiviisaustavoitteet päivitettiin osaksi hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa 2026-2029. Tavoitteena on, että turvaamme arvokkaat luontokohteet panostamalla elinvoimaiseen kaupunkiluontoon, olemassa olevien luontoalueiden säilyttämiseen ja vieraslajien torjuntaan. Näin pyritään on säilyttämään ja vahvistamaan luonnon monimuotoisuutta. Luonto ja kaupunkivihreä ovat tärkeitä asukkaiden hyvinvoinnille ja virkistykselle, ja viherympäristö on keskeisessä roolissa ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

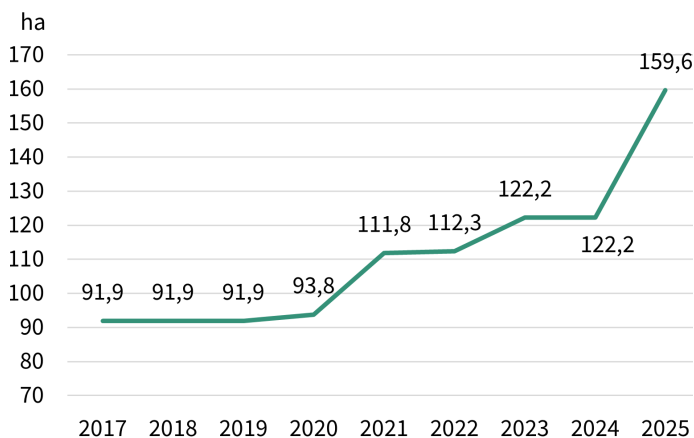
On keskeistä, että tiiviissä ja kasvavassa kaupungissa mahdollistetaan ja turvataan riittävin tilavarauksin kaupunkivihreä, vältetään rakennetun ympäristön laajentamista luontoalueille sekä säilytetään ja vahvistetaan viheryhteyksiä. On kuitenkin tunnistettu, että tämä on haastavaa muiden toimintojen yhteensovittamisen kanssa.

Järvenpään kaupunki on mukana **KUUMA-seudun maankäytön LUMO-käsikirjan** valmistelussa, johon runsas joukko kuntien asiantuntijoita osallistui syksyllä 2025 työpajan muodossa. Työkirja valmistuu keväällä 2026.

Järvenpään perustettiin uusi Kaakkolan rannan luonnonsuojelualue alkuvuodesta 2025 Uudenmaan ELY-keskuksen aloitteesta. Tuusulanjärven lintuveden Natura 2000 -aluetta on jo aiemmin suojeltu luonnonsuojelualueina pohjoispohjukassa ja Vanhankylänniemessä. Uusi 37,4 hehtaarin kokoinen luonnonsuojelualue täydentää aiemmin perustettuja suojelualueita mukailien Natura-alueen rajausta ja vahvistaa lintuveden suojelua.

Luonnonsuojelualueiden pinta-ala

Kaavio 21. Luonnonsuojelualueiden yhteenlaskettu pinta-ala Järvenpäässä 2017–2025. Pinta-alaan lasketaan Järvenpään kaupungin maille perustetut, valtion omistamat sekä yksityisten maanomistajien perustamat luonnonsuojelualueet Järvenpäässä.

Loutinojan hulevesien hallintaa ja luontoarvojen vaalimisesta Kartanonseudun alueella jatketaan

Tuusulanjärvellä tehtävien hoitotoimien lisäksi valuma-alueelta tulevan ravinnekuormituksen hillitsemiseksi tehdään pitkäjänteistä työtä. Kartanonseudun hulevesirakenteet I -asemakaavamuutostyö ja Rampakanpuiston suunnittelu saatiin valmiiksi ja rakentaminen aloitettiin loppuvuodesta 2025. Rampakanpuiston rakentaminen ajoittuu vuosille 2025–2026.

Työtä Tuusulanjärven kuntoon saattamiseksi on jatkettu käynnistämällä Kartanonseudun hulevesirakenteet II -kaavamuutos sekä tarkemman

taustatiedon saamiseksi konsulttiselvitys Loutinojan koillishaaran osavaluma-alueiden hulevesien hallinnan tarpeista ja mahdollisuuksista. Selvitys valmistuu alkuvuodesta 2026.

Kaavaluonnos ei ole edistynyt aiemmin suunnitellun mukaisesti johtuen muiden lähiympäristön kehittämistavoitteiden yhteensovittamisesta kaavatyöhön. Kaavaluonnos on nähtävillä maaliskuuhun 2026 välisenä aikana. Kaavamuutos on tarkoituksena saattaa hyväksymiskäsittelyyn loppuvuoden 2026 aikana.

Haarajoenpadon purku ja Kaitarannan pohjakynnyksen rakentaminen etenee

Haarajoella sijaitsee Keravanjoen viimeinen este vaelluskalojen nousulle. Yli 100-vuotias pato on yksityisomistuksessa. Kaupunki ja padon omistajat purkavat yhteisymmärryksessä vanhan padon ja kaupunki rakentaa tilalle Kaitarannankosken pohjakynnyksen, joka säilyttää yläjuoksun vedenkorkeuden, mutta mahdollistaa kalojen nousun rakenteen vesijuoksutusaukosta. Hankkeessa on mukana lisäksi myös Uudenmaan ELY-keskus ja WWF.

Hanketta on tehty vuodesta 2018 lähtien ja se sai syyäksen vuonna 2025, kun hankkeelle myönnettiin vesilupa ja se sai lainvoiman. Luvan myötä pystyttiin käynnistämään rakennussuunnittelu ja siihen liittyvät pohja- ja maaperätutkimukset. Rakennussuunnitelma valmistuu alkuvuodesta 2026.

Keskustan pohjavesialueelle laaditaan suojelusuunnitelma

Järvenpään keskustan 2-luokan pohjavesialueelle on laadittu ensimmäinen suojelusuunnitelma, jonka ehdotus valmistui helmikuussa 2026. Suunnitelman tavoitteena on koota ajantasainen tieto alueen pohjavesiolosuhteista, tunnistaa keskeiset riskit ja esittää toimenpiteitä pohjaveden laadun ja määrän turvaamiseksi tiiviissä kaupunkiympäristössä.

Työn yhteydessä alueelle asennettiin kolme pohjaveden havaintoputkea, ja pohjaveden tasoa ja laatua tutkittiin mittauksin ja laboratorioanalyysin. Riskikartoituksessa merkittäviksi uhiksi tunnistettiin muun muassa viemäriveruodot, maa-

nalaiset öljysäiliöt, energiakaivot, hulevedet sekä rakentamiseen liittyvät toimenpiteet. Näille esitettiin konkreettisia riskienhallintatoimia, ja havaintoputket toimivat jatkoseurannan perustana.

Suunnitelma on ohjeellinen eikä oikeudellisesti sitova, mutta sitä hyödynnetään kaavoituksessa, lupaharkinnassa ja viranomaisvalvonnassa. Sen suosituksia voidaan sisällyttää kaavamääräyksiin ja lupaehtoihin pohjaveden suojelun varmistamiseksi. Työ toteutettiin ELY-keskuksen avustuksella, ja sen laati Sitowise Oy yhteistyössä kaupungin ja viranomaisten kanssa.

Kuva 9. Tuusulanjärven lintuveden pohjoispuolella Joukonpolku-virkistysreitiltä. Kuva: Emilia Haatainen / Järvenpään kaupunki.

Talkoita, peliä ja kesätyöntekijöitä – Järvenpäässä torjuttiin vieraslajeja kesällä 2025

Kesällä Järvenpäässä vieraslajien torjuntatoimiin tarttuivat niin asukkaat, kaupungin kunnossapito kuin KUUMA-hankkeen kesätyöntekijät. Työtä tehtiin talkoilla, mobiilipelin avulla, omatoimisesti ja osana kunnossapitourakkaa. Vieraslajien torjunta on pitkäjänteistä työtä ja samalle kohteelle joudutaan palaamaan useampana vuonna peräkkäin.

Talkoissa kitkettiin komealupiinia noin kymmenen vapaaehtoisen voimin Juholanmäellä Lepolassa sekä Haarajoella. Osallistujat saivat vastauksia vieraslajikysymyksiin ja näkivät nopeasti työnsä tulokset. Talkoisiin toivotaan jatkossa enemmän väkeä, jolloin vaikutus olisi entistä suurempi. Moni kertoi myös torjuvansa vieraslajeja aktiivisesti omalla pihallaan.

Kuva 10. Lepolan asukastalkoissa kitkettiin komealupiinia. Kuva: Emilia Haatainen/Järvenpään kaupunki

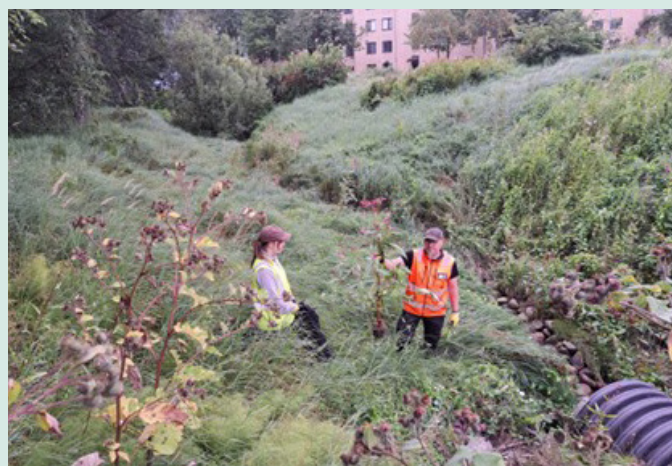
Yhteensä 74 tiimiä tai yksittäistä pelaajaa osallistui Järvenpäässä vieraslajien torjuntaan **Crowdsor-sa-mobiilipelin** avulla. Mobiilipeliin ilmoitetaan vieraslajihavaintoja ja esiintymän hävittämisestä saa rahapalkkion. Peli keräsi runsaasti osallistujia jo kesäkuun alussa, ja palkkiorahaa kasvatettiin kesän edetessä. Pelaajat torjuivat vieraslajeja yhteensä 2,5 hehtaarin alueella. Suurin osa osallistujista oli 13–20-vuotiaita.

Edellisten vuosien tapaan Järvenpäässä oli tänäkin kesänä käytössä **soolotalkoo-keräyskehikoi-ta**, joihin asukkaat saattoivat kerätä kitkentäjät-teet jättipalsamin ja komealupiinin omatoimisen torjunnan yhteydessä. Lisäksi espanjansiruetanoiden keruuseen varattuja roska-astioita sijo-

tettiin paikkoihin, missä esiintyy runsaasti espanjansiruetanoita.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen moni-vuotiseen KUUMA vieras -hankkeeseen kuului tänä vuonna vieraslajineuvonnan lisäksi myös torjuntatyötä, johon osallistui ympäristöalan opiskelijoita. Opiskelijat poistivat pääasiassa jättipalsamia ja komealupiinia.

Järvenpäässä opiskelijoiden työ kohdistettiin hulevesiojien varsille, joissa koneellinen työ on vaikeaa maan pehmeuden tai jyrkkyyden vuoksi. Vesistöjen, virtavesien ja ojien rannat ovat ensisijaisia torjuntakohteita, sillä vieraslajien siemenet leviävät helposti virtaavan veden mukana uusille kasvupaikoille. Kohteiksi valikoitui Lepolan kosteikko, Vesipisaroiden puisto, Pitkäpuisto sekä Pajalan Lidlin takana olevat ojien varret. Lisäksi Kyrölässä kitkettiin tatarta ja maa-aineksen mukana levinnyttä muuta haitallista lajistoa. Torjunta keskittyi alueille, joilla on merkittäviä luontoarvoja tai uhanalaisia lajeja. Esimerkiksi Vesipisaroiden puiston länsiosan niityillä kasvaa runsaasti mesikasveja, jotka ovat tärkeitä hyönteisille.

Kuva 11. Jättipalsamien poistoa KUUMA vieras-hankkeen työntekijöiden voimin Pajalan ojalla. Kuva: Eva Lumio/Järvenpään kaupunki

Vuonna 2025 järjestettiin myös jo perinteeksi muodostuneet alkukesän vieraslajitalkoot henkilöstön voimin. Järjestäjänä oli kaupunkikehityksen palvelualue, joka haastoi muut palvelualueet mukaan. Talkoissa keskityttiin Juholanmäen pesäpallontien kupeessa olevaan lupiinikasvustoon. Vieraslajiviestiä päästiin viemään myös ohikulkeville asukkaille, jotka jäivät toisinaan juttusille.

Ilmanlaatu ja melu

Tavoitetila 2030

Ilmanlaatu on koko kaupunkialueella hyvä. Aasukkaat eivät altistu pitkäkestoiselle ympäristömelulle.

Mittarit

- Ilmanlaatu

Tieliikenteen pakokaasut, katupöly ja kotitalouksien puunpoltto ovat merkittävimmät ilmanlaatua heikentävät tekijät Järvenpäässä ([Ilmanlaatu Uudellamaalla 2024, Uudenmaan ELY-keskus](#)). Tämä näkyy erityisesti Lahti-Helsinki-moottoritien ja keskustan pääkatujen läheisyydessä, sekä ajoittain lämmityskautena tiiviisti rakennetuilla pientaloalueilla, joissa poltetaan runsaasti puuta.

Ilmanlaadussa seurataan erityisesti typpidioksidien (NO₂) ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksia. Lisäksi tietoa kerätään myös joistain muista ilmanlaatua heikentävistä yhdisteistä.

Typpidioksidin mittauspisteet ovat Järvenpäässä Helsingintiellä ja Sibeliuksenväylällä. Vuonna 2024 typpidioksidin pitoisuudet olivat samaa tasoa kuin edellisenä vuonna molemmissa mittauspisteissä (kaavio 22). Pitoisuudet alittivat vuosiraja-arvon ja WHO:n vuosiohjearvon selvästi. Typpidioksidipitoisuuden vähenemistä selittävät ainakin ajoneuvo-tekniikan kehitys ja autokannan uusiutuminen ja sähköistyminen, jotka vaikuttavat myös pakokaasujen hiukkaspäästöjen määrään.

Hiukkaspitoisuudet nousevat erityisesti kevään katupölyaikana katujen sulaessa ja kuivuessa, kun liikenne ja tuuli saavat hiekoitushiekan pölyämään. Lisäksi hiukkasia syntyy tien pinnoitteesta, autojen jarruista ja renkaista sekä pakokaasuista, minkä takia ilmanlaatu heikkenee vilkkailla teillä ruuhka-aikoina. Talvisin hiukkaspitoisuudet nousevat puun polton takia. Vuonna 2022 hengitettävien hiukkasten vuorokausipitoisuuden kansalliset ohjearvot ylittyivät Järvenpäässä maaliskuussa. Korkeimmat pitoisuudet olivat kuitenkin selvästi pienemmät kuin edellisellä mittauskerralla vuonna 2015. ([Ilmanlaatu Uudellamaalla 2024, Uudenmaan ELY-keskus](#)).

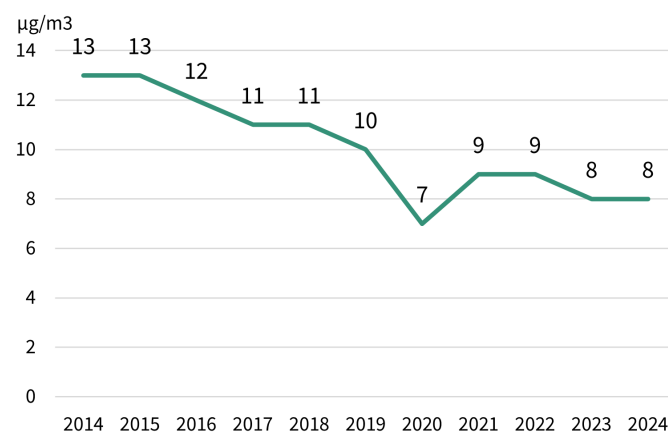

Vuonna 2025 Helsingin seudun ympäristö (HSY) mittasi puun pienpolton ilmanlaatuvaikutuksia Kyrölässä, jossa puun polttoa esiintyy todennäköisesti runsaammin vanhemmasta rakennuskannasta johtuen. Mittaustulokset löytyvät [HSY:n verkkosivuilta](#). Kyrölässä syöpäriskiä lisäävien, epätäydellisessä palamisessa syntyvien PAH-yhdisteet pitoisuudet nousivat korkeiksi tammi- ja marraskuussa.

HSY seuraa ilmanlaatua vuonna 2026 Järvenpään keskustassa vilkasliikenteisen Helsingintien varrella. Asemalla mitataan typen oksidien, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten pitoisuuksia. Mittaustuloksia voi tarkastella [HSY:n verkkosivulla](#).

Ilmanlaatu

Kaavio 22. Typpidioksidin pitoisuus keskiarvo (µg/m³) vuoden aikana Sibeliuksenväylän mittauspisteellä 2014–2024.

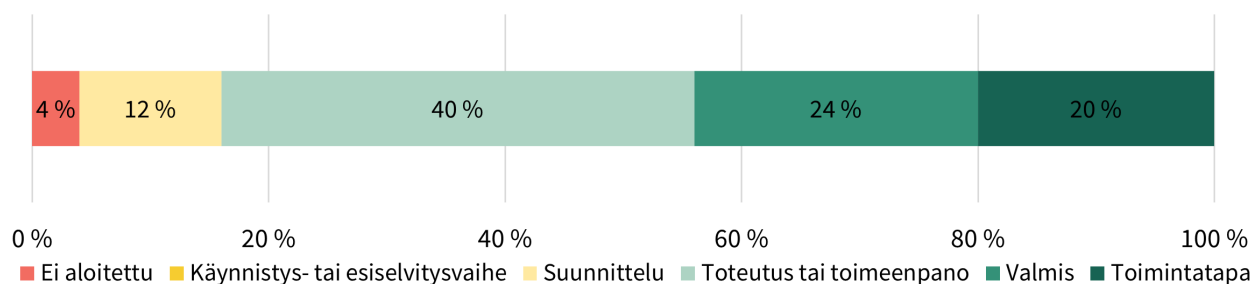
Tieliikenne, raideliikenne, teollisuus ja rakennustyömaat tuottavat melua. Melu vaikuttaa viihtyisyyteen, sekä kestosta ja voimakkuudesta riippuen myös terveyteen negatiivisesti, minkä takia maankäytön suunnittelussa selvitetään tarpeen mukaan melulle altistumista.

Tietoisuus ja yhteistyö

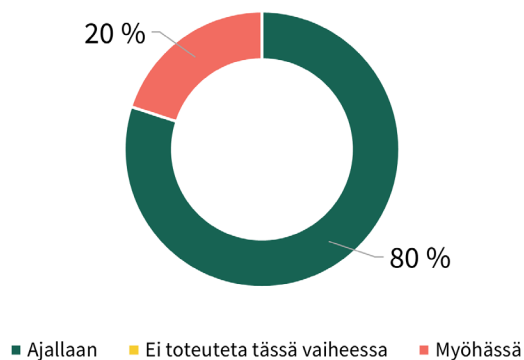
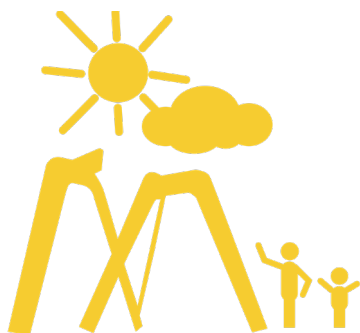
Järvenpään resurssiviisaustavoitteiden saavuttaminen edellyttää kaikkien toimijoiden panosta. Kaupungin oman toiminnan ja toimintatapojen kehittämisen lisäksi kaupunki vaikuttaa myös muiden toimijoiden mahdollisuuksiin toimia keskeisesti. Näyttämällä esimerkkiä sekä lisäämällä tietoisuutta ja yhteistyötä kaupunki edistää resurssiviisaustyötä koko kaupungissa.

Tietoisuuteen ja yhteistyöhön liittyviä toimenpiteitä on 25. Näistä toimenpiteistä 40 % on edennyt toteutus- ja toimeenpanovaiheeseen, 24 % on valmiita ja 20 % on vakiintuneet toimintatavoiksi. 4 % toimenpiteistä on vielä aloittamatta ja 12 % suunnitteluvaiheessa. 80 % toimenpiteistä on edennyt suunnitellusti aikataulussa.

Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Ympäristöjohtaminen

Tavoitetila 2030

Järvenpään kaupunki tunnetaan resurssiviisaana toimijana. Kaupunki toimii esimerkkinä ilmasto- ja ympäristötyössä.

Mittarit

- Kaupungin henkilöstön rooli, aktiivisuus ja tyytyväisyys ympäristötyöhön

Syksyllä 2024 tehtiin valtuustoaloite Resurssiviisaampi Järvenpää -kilpailun järjestämisestä. Aloitteen mukaan kilpailun tavoitteena on asukkaiden ja kaupungin henkilöstön osallistaminen resurssiviisaisten toimintatapojen ja ratkaisujen ideointiin. Tarkoituksena on löytää uusia avauksia, joilla voidaan saavuttaa säästöjä ja toimia taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristön näkökulmasta kestävästi. Kilpailu järjestettiin syksyllä 2025. Ehdotuksia tuli 24 kpl, joista valtuutetuista koostettu arviointiryhmä pisteytti mielestään parhaat. Kolmen parhaan ehdotuksen tekijät palkittiin elokuvalipuilla. Ehdotuksia tarkastellaan keväällä 2026 talousarvion valmistelussa.

Ekotukitoiminta on työpaikoille kehitetty arjen toimintamalli, jonka avulla lisätään ympäristötietoisuutta ja jalkautetaan organisaation ympäristötavoitteet arjen toimintoihin ja käytäntöihin. Keskeisessä roolissa ovat työyhteisöstä nimetyt ekotukihenkilöt, jotka opastavat työyhteisöään esimerkiksi lajittelussa sekä säästämään energiaa ja resursseja.

Kaupungin ekotukikiinteistöjen määrä lisääntyi parilla vuonna 2025, kun hyvinvoinnin palvelualueelle nimettiin pari uutta ekotukihenkilöä. Kaupungin tavoitteena on, että jokaisessa kiinteistössä, jossa on kaupungin omaa toimintaa, olisi ekotukihenkilö. Ekotukihenkilöille tarjotaan koulutuksia ja verkostoitumistilaisuuksia työn tueksi.

Kaupungin henkilöstön rooli ympäristötyössä

Viimeisin henkilöstön ympäristökysely toteutettiin alkuvuodesta 2026 ja siihen vastasi noin 70 kaupun-

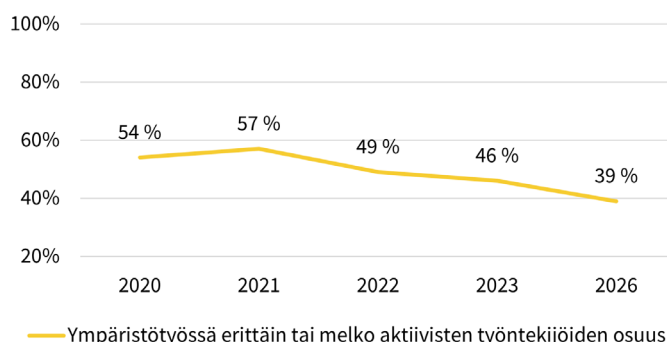

gin työntekijää. Vastauksia saatiin kaikilta palvelualueilta.

Edellisten vuosien tapaan kaupungin henkilöstö koki omiksi rooleikseen resurssiviisaustyössä sääntöjen noudattajan, toteuttajan ja kannustajan roolit, ja lisäksi ohjeistajan rooli nousi viimeisimmän kyselyn vastauksissa. Vastauksien mukaan ympäristönäkökulmia huomioitiin osana omaa työnkuvaa erilaisissa työtehtävissä sekä myös työpaikan arjessa. 39 % vastaajista kertoi olevansa erittäin tai melko aktiivisia ympäristötyössä. Ympäristötyössä aktiivisten osuus on laskenut viime vuosina (kaavio 23).

Kaupungin henkilöstön aktiivisuus ympäristötyössä

Kaavio 23. Järvenpään kaupungin henkilöstön ympäristökyselyssä niiden työntekijöiden osuus, jotka ovat vastanneet olevansa ympäristötyössä erittäin tai melko aktiivisia vuosina 2020–2023 ja 2026. Vastaajilta kysyttiin kuinka aktiivisesti he seuraavat ympäristön tilaa koskevaa julkista keskustelua, kirjoittelua ja ajankohdaisia esimerkkejä ja kuinka aktiivisesti he tuovat ympäristönäkökulmaa, kehitystarpeita ja ideoita esiin omissa työyhteisössään sekä lausunnoissa ja sidosryhmätyössä. Aktiivisten osuus laskettiin näiden näkökulmien keskiarvona huomioiden ”erittäin aktiivisesti” ja ”melko aktiivisesti”-vastaukset.

Jotta resurssiviisaustavoitteita voidaan edistää läpileikkaavasti kaikessa kaupungin toiminnassa, on tärkeää, että henkilöstö tiedostaa omiin työtehtäviinsä liittyvät ympäristövaikutukset ja vaikutusmahdollisuudet ja että ilmastotavoitteita johdetaan osana normaalia johtamista, ilmastovaikutusten arviointia edellytetään ja johtamisessa kiinnitetään huomiota siihen, että resurssiviisaus toteutuu osana kaikkea työtä.

Kaupungin työntekijöiden tyytyväisyys kaupungin ympäristötyöhön kasvoi vuoden 2026 kyselyssä aiempiin verrattuna. Vastaajat antoivat keskimäärin arvosanaksi 7,9, kun aiempina vuosina arvosana on ollut 7-7,3 (kuvio 3).

Kaupungin henkilöstön tyytyväisyys kaupungin ympäristötyöhön

2020: 7
2021: 7,1
2022: 7,3
2023: 7,2
2026: 7,9

Kuvio 3. Henkilöstön antaman kouluarvosanan (4–10) keskiarvo kaupungin ympäristötyölle kokonaisuudessaan vuosina 2020–2023 ja 2026.

Yhteistyö ja osallisuus

Tavoitetila 2030

Resurssiviisaustavoitteet saavutetaan yhdessä.

Mittarit

- Asukkaiden tyytyväisyys kaupungin ympäristötyöhön

Järvenpään resurssiviisaustavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia niin kaupunkiorganisaatiolta kuin asukkailta, yrityksiltä ja yhdistyksiltä. Vuonna 2025 kaupunki osallisti aktivoi asukkaita ympäristötyöhön erityisesti vieraslaji- ja puutaimien istutustalkoiden tiimoilta (ks. s. 33 ja 37).

Monet ympäristöystävälliset elämäntapa- ja kulutustottumukset ovat hyödyllisiä myös muista näkökulmista. Esimerkiksi ostamalla käytettyjä tavaroita uusien sijaan ja laskemalla sisälämpötilaa voi säästää rahaa. Arkiliikunta puolestaan edistää terveyttä ja hyvinvointia. Omia tottumuksia voi usein muuttaa monin tavoin, minkä takia kannattaakin aloittaa itselle helpoimmilta tuntuvista asioista. Vinkkejä hiilijalanjäljen pienentämiseen omassa arjessa saa esimerkiksi [Sitran elämäntapatestistä](#).

Yritykset voivat vauhdittaa kestävyys siirtymää tarjoamalla kestävä elämäntapaa tukevia tuotteita ja palveluita sekä edistämällä kestävyttä omissa toiminta- ja tuotantoketjuissaan.

Asukkaiden tyytyväisyys kaupungin ympäristötyöhön

2021: 6,3
2024: 6,7

Kuvio 4. Asukkaiden antaman kouluarvosanan (4–10) keskiarvo kaupungin ympäristötyölle kokonaisuudessaan vuosina 2021 ja 2024.

Vuonna 2025 valmisteltiin erityisesti pienten ja keskisuurten tapahtumien järjestäjille tarkistuslista, jonka avulla pyritään selkeyttämään kaupungin alueella tapahtuvien erilaisten tapahtumien järjestelyitä. Listassa on rasti ruutuun -periaatteella erilaisia järjestelyjä vaativia asioita luvituksesta opastukseen. Suurempien tapahtumien järjestäjät puolestaan laativat erilliset suunnitelmat, jotka käydään kaupungin edustajien kanssa läpi. Tarkistuslistassa on huomioitu esimerkiksi jätehuoltoon,

alueen ennallistamiseen ja liikennejärjestelyihin liittyviä näkökulmia, joiden avulla pyritään varmistamaan toiminnan sujuvuus ja turvallisuus sekä

ympäristön siisteys tapahtumien aikana ja niiden jälkeen.

Asukkaiden näkemyksiä kaupungin ympäristötyöstä

Järvenpäässä tehdään ympäristökysely asukkaille muutaman vuoden välein. Kyselyllä selvitetään järvenpääläisten kokemuksia resurssiviisaasta arjesta sekä näkemyksiä kaupungin ympäristötyöstä. Viimeisin kysely tehtiin alkuvuodesta 2024 ja siihen saatiin noin 130 vastausta.

Vuonna 2024 yleisarvosanaksi kaupungin ympäristötyöstä asteikolla 4–10 annettiin 6,7. Arvosana nousi verrattuna edelliseen kyselyyn (2021), jossa arvosanaksi annettiin 6,3. Vastaaajista noin 75 % oli sitä mieltä, että resurssiviisauden tulee näkyä vahvasti kaupungin toiminnassa ja resurssiviisaus on tärkeää Järvenpään imagolle.

Kyselyssä kysyttiin myös asukkaiden näkemyksiä kaupungin ympäristötyön onnistumisista ja kehityskohteista. Yleisten alueiden siisteystä, pyöräily- ja virkistysreiteistä sekä Rantapuiston virkistysmahdollisuuksista saatiin positiivista palautetta.

Kehittämiskohteiksi nousivat julkinen liikenne, rakentamisen ja purkamisen käytäntöjen kestävyys, kevyen liikenteen väylien kunnossapito sekä jätehuolto. Vastauksissa esitettiin lisäksi huolta metsien, viheralueiden ja puiden häviämisestä. Vastaaajat toivoivat myös lisää viestintää kaupungin ympäristötyöstä sekä ympäristöön liittyvistä teemoista.

Järkevä-palkinto Spesia Pointille

Vuoden 2025 Järkevä-palkinto jaettiin Spesian Pointille. Kierrätystori Pointti on monitahoinen paikka, missä kiertotalous ja työsäoppiminen kulkevat käsikädessä. Se antaa opiskelijoille mahdollisuuden oppia kaupan alan perustoimintoja, kuten varastotyön perusteita, hyllyttämistä, tavaran vastaanottamista, kunnostamista, ja asiakaspalvelua sekä varastokirjanpito-ohjelman käyttöä. Liiketoiminnan

opiskelijoiden on mahdollista hyödyntää oppimisympäristöä esim. myynnin oppitunneilla.

Järkevä-palkinto jaetaan vuosittain ympäristötekojen ja resurssiviisaan toiminnan edistämisestä Järvenpäässä. Palkinnon myöntää Järvenpään kaupungin kaupunkikehityslautakunta. Vuonna 2025 jaettiin järjestyksessään 23. Järkevä-palkinto.

Vastuullisuus kasvun vauhdittajana -webinaarisarjassa innostettiin seudun yrittäjiä vastuullisuustyöhön

Vastuullisuus koskettaa nykypäivänä kaikkia yrityksiä. Vastuullisuus ei kuulu vain suurille yrityksille, vaan myös pienten ja keskisuurien yritysten tulee löytää oma roolinsa kestävästi liiketoimintaympäristön ja turvallisen tulevaisuuden kehittämisessä. Järvenpää järjesti yhdessä viiden muun lähialueen kunnan kanssa viisiosaisen Vastuullisuus kasvun vauhdittajana -webinaarisarjan

talvella 2025-2026. Webinaareja oli kerran kuussa ja niiden aiheet vaihtelivat kiertotaloudesta hankintaketjuihin ja sosiaalisesta vastuusta hiilijalanjäljen laskentaan. Ensimmäinen webinaari järjestettiin lokakuussa 2025. Webinaaritallenteet on katsottavissa [Järvenpään kaupungin YouTube-kanavalla](#).

Mahdollistaminen ja ohjaus

Tavoitetila 2030

Ympäristöteot ovat luonteva osa kaikkien arkea. Ilmastoviisas asuminen ja liikkuminen on helppoa.

Mittarit

- Asukkaiden kokemus resurssiviisaan arjen edellytyksistä

Resurssiviisaan arjen helppous Järvenpäässä

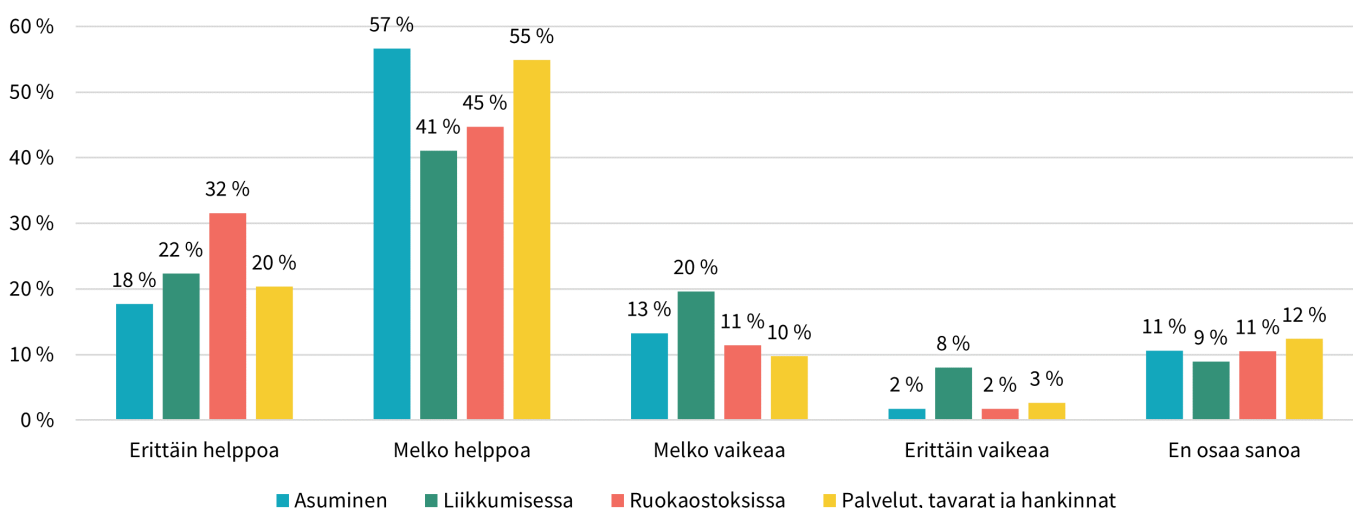
Vuoden 2024 alussa tehdyn asukkaille suunnatun ympäristökyselyn vastaajista 72 % koki resurssiviisaan arjen Järvenpäässä erittäin tai melko helpoksi asumisen, liikkumisen, ruokaostosten sekä palveluiden, tavaroiden ja hankintojen osa-alueilla (kaavio 24). Vuonna 2021 vastaava luku oli 70 %. Osuus on laskettu *erittäin helppoa* ja *melko helppoa* vastauksien osuuksien keskiarvona.

Kaupungilla on tärkeä rooli kestävien elämäntapojen mahdollistajana ja yhteistyökumppanina muille toimijoille, jotka edistävät resurssiviisautta Järvenpäässä. Kaupunkiympäristöä kehittämällä ja tarjoamalla kestäviä palveluita kaupunki voi edistää muiden toimijoiden kestävästä käyttäytymisestä. Opetuksen ja kasvatuksen alalla tehdään tärkeää ympäristökasvatustyötä.

Elämäntavat muuttuvat sitä kestävimiksi, mitä helpompaa kestävä arki on ja mitä tavallisempia kestävämmät elämäntavat ovat. Laajempi kulttuurinen ja sosiaalisten normien muutos on laaja ilmiö, joka ulottuu kansainvälisistä ilmiöistä jokaisen omaan arkeen.

Asukkaiden kokemus resurssiviisaan arjen edellytyksistä

Kaavio 24. Vuoden 2024 alussa järvenpäläisille suunnatussa ympäristökyselyssä kysyttiin, miten helpoksi he kokevat resurssiviisaan arjen asumisessa, liikkumisessa, ruokaostoksissa ja tavaroissa, palveluissa ja hankinnoissa.

Kestävyyttä opistolla - taidepedagogiikasta viljelyyn

Järvenpään Opisto edistää kestävyyttä ja vastuullisuutta monin tavoin. Toiminnassa korostuu erityisesti sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys, mutta ekologinen ja taloudellinen resurssiviisaus näkyvät yhä enemmän. Vastuullisuustyötä pyritään jatkuvasti kehittämään.

Vuonna 2025 opisto oli mukana Nurmijärven Opiston koordinoimassa eArt-hankkeessa. Seitsemän opiston yhteishankkeessa perehdyttiin ekososiaaliseen taidepedagogiikkaan sekä uudistavan oppilaitoksen ominaispiirteisiin. Tähän liittyi kiinteästi myös toiminnan laadunhallinta sekä oppijarajapinnassa tehtävä arviointityöskentely. Hankkeessa on uudistettu opetushenkilöstön ekososiaalisen pedagogiikan osaamista taideopetuksessa käytännön sovellutusten avulla.

Lisäksi opisto valmisteli Keravan ja Hyvinkään opistojen kanssa laatu- ja kehittämisavustushakemusta, teemana kestävän kehityksen toimintakulttuurin edistäminen. Syksyllä 2025 aloitettiin myös kestävyteen liittyviä viestintäkokeiluja, kuten kestävyyskeskiviikko sosiaalisessa mediassa sekä teemaan liittyvän blogitekstin jako uutiskirjeessä.

Vuoden aikana kurssitarjonnassa oli yhteensä 17 kestävästä kehitystä edistävää kurssia tai työpajaa. Monet kurssit on toteutettu myös edellisinä vuosina, kuten kotitarveviljelyyn perehdyttävä Permakulttuuria kotipihaan! -verkkokurssi, komposointi- ja lajitteluilta ja Siemenistä satoa -esikasvatuskurssi. Kierrätysnahka-kurssilla tehtiin uutta vanhasta ja opittiin nahan työstötapoja. Myös huonekalujen kunnostuksen ja entisöinnin, sekä vanhojen ikkunoiden kunnostuskursseilla

pääsi kunnostamaan omia kalusteita ja ikkunoita ilman aiempaa kokemusta. Kurseilla työvälineet, työtavat ja kuntoarviointi tulivat tutuksi. Kurssien oppien avulla kunnostustöitä on helpompi jatkaa myös kotiverstaalla.

Kestävän kehityksen teemat on lisätty Järvenpää Opiston taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmaan, ja esimerkiksi TPO-kursseihin Vaatetus 1 ja 2 kuuluu vastuullisen vaatetuksen työpajat. Lisäksi esimerkiksi kasviväreistä ja -pigmenteistä löytyi omat kurssinsa.

Kuva 12. Kierrätysnahka-kurssilla opitaan työstämään nahkaa ja uusiokäytetään materiaaleja.

Johtopäätökset

Kaupungin johtoryhmä käsitteli seurannan tuloksia ja johtopäätöksiä kokouksessaan 25.3.2026.

Merkittävä osa vuonna 2019 laaditun Resurssivii-
sas Järvenpää -tiekartan ja sitä tarkentavien to-
teutussuunnitelmien toimenpiteistä on edennyt
toimeenpanoon, tullut valmiiksi tai muodostunut
toimintatavaksi. Resurssivii-
sauden tavoitteet si-
sältyvät vuoden 2026 alusta hyvinvointi- ja turval-
lisuussuunnitelmaan. Määrätietoiset ja vaikuttavat
toimenpiteet asetetaan jatkossa osana käyttösuun-
nitelmia.

Resurssivii- saus osana hyvinvointi- ja turvallisuus- suunnitelmaa 2026–2029

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma 2026–2029
resurssivii-
sautta ohjaavana strategisena asiakirjana
määrittää työn päätavoitteet ja linjaukset tulevina
vuosina.

Suunnitelmaa toimeenpaneavat toimenpidekär-
jet kirjataan vuosittain talouden käyttösuunnitel-

maan, jolloin niitä suunnitellaan ja seurataan talou-
den kanssa samassa aikataulussa. Resurssija tulee
kohdistaa vaikuttavimpiin toimenpiteisiin, mikä
edellyttää niiden riittävää resurssointia talouden
suunnittelussa ja tavoitteiden huomioimista syste-
maattisemmin hankinnoissa.

Käyttösuunnitelman toimenpiteisiin nostettavien
vuosittaisten toimenpidekärkien lisäksi resurssi-
vii-
sautavoitteiden saavuttaminen edellyttää toi-
meenpanoa laajasti ja läpileikkaavasti koko kau-
punkkiorganisaatiossa. On tärkeää, että tavoitteita
edistetään pitkäjänteisesti ja toimenpiteitä toteute-
taan johdonmukaisesti.

Resurssivii-
saustoimenpiteet edistävät hyvinvoin-
tia ja turvallisuutta, ja uuden suunnitelman myötä
aiemmin erillisiin ohjelmiin liittyneen toimeenpa-
non suunnittelun ja seurannan työmäärä kevenee.
Resurssivii-
saustyön etenemistä tarkastellaan osana
kaupungin hyvinvointikertomusta ja vuosirapor-
tointia talouden vuosikellon mukaisesti.

Liitteet

Toimenpiteiden eteneminen palvelualueilla

Kaupunkikehityksen palvelualue

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Hyvinvoinnin palvelualue

Konsernipalvelut ja tilaomistus

Kaikkien toimenpiteiden eteneminen

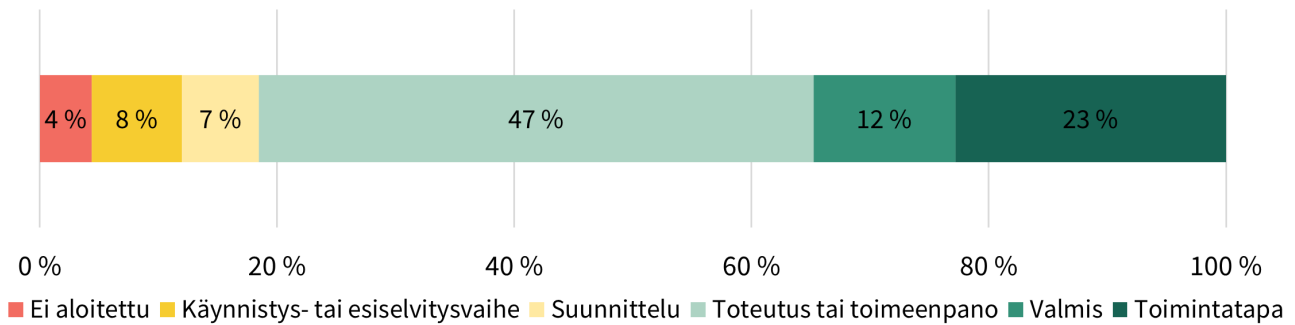
Kaupunkikehityksen palvelualue

Kaupunkikehityksen resurssiviisauden toteutus-suunnitelma 2020–2023 hyväksyttiin kaupunkikehityslautakunnassa 29.10.2020. Toimenpiteiden

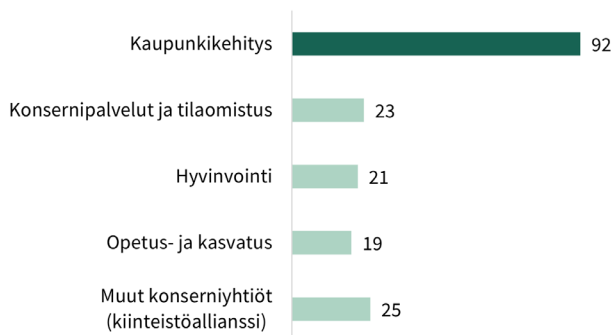
etenemisen tilanne on koottu alle. Kaupunkikehityksen palvelualueen vastuulla on 92 toimenpidettä.

Resurssiviisauden toimenpiteiden eteneminen 1–12/2025

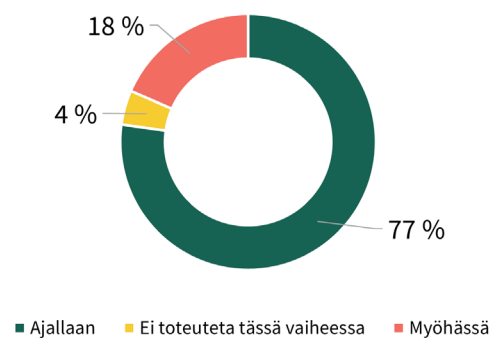
Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteet vastuualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

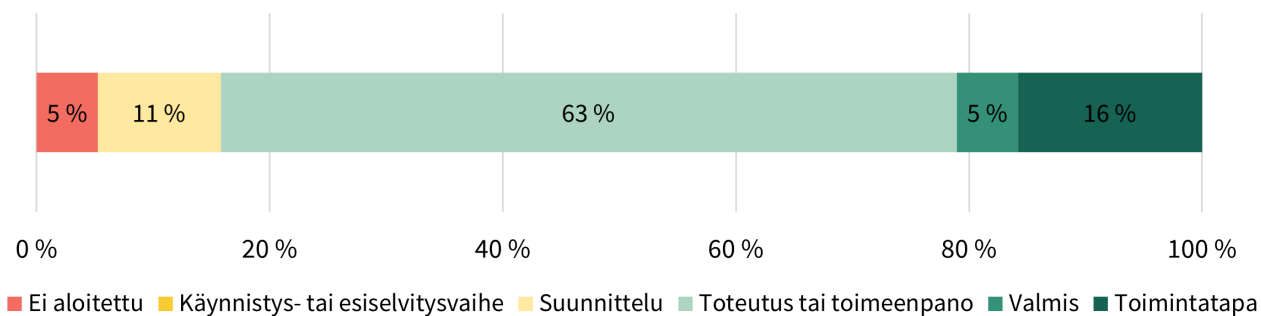
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen resurssi-
viisauden toteutussuunnitelma 2021–2023 valmis-
tui 25.5.2021. Toimenpiteiden etenemisen tilanne

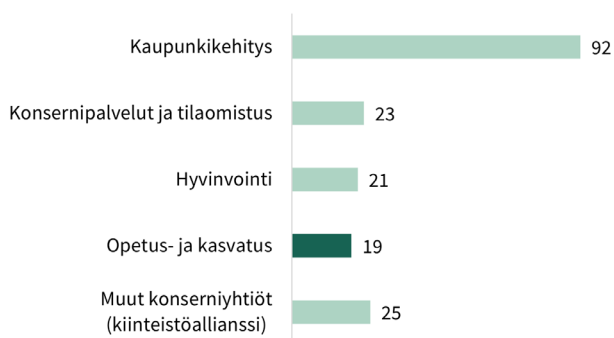
on koottu alle. Opetuksen ja kasvatuksen palve-
lualueen vastuulla on 19 toimenpidettä.

Resurssiviisauden toimenpiteiden eteneminen 1–12/2025

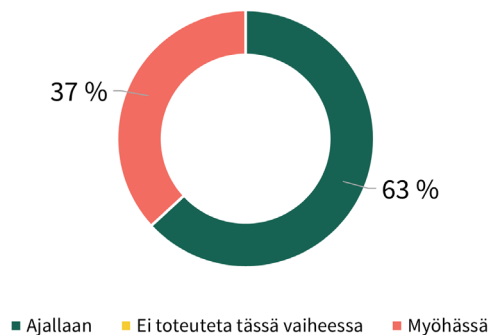
Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteet vastuualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

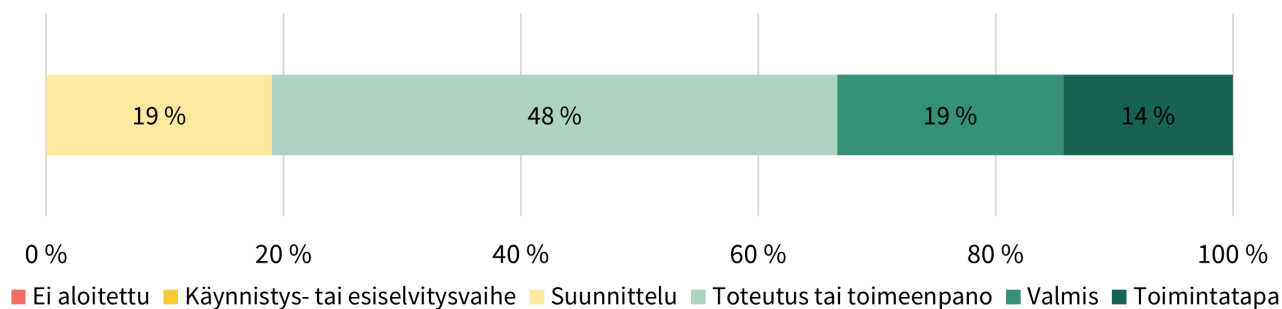
Hyvinvoinnin palvelualue

Hyvinvoinnin palvelualueen resurssiviisauden toteutussuunnitelma 2021–2023 valmistui 19.10.2021. Toimenpiteiden etenemisen tilanne on koottu alle.

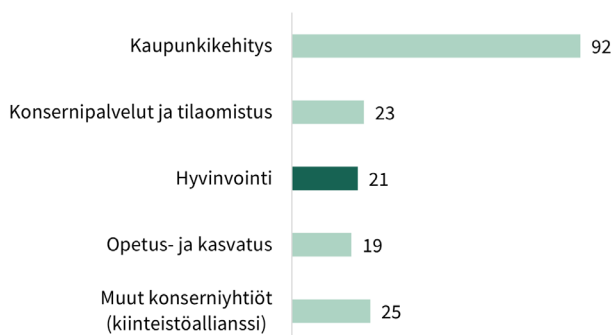
Hyvinvoinnin palvelualueen vastuulla on 21 toimenpidettä.

Resurssiviisauden toimenpiteiden eteneminen 1–12/2025

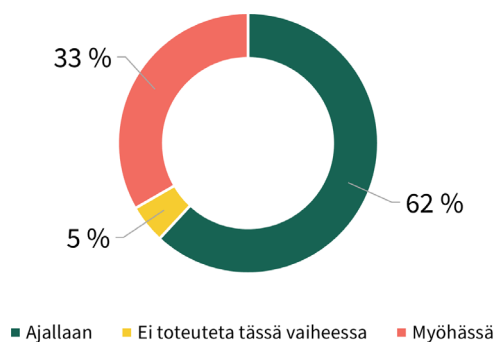
Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteet vastuualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

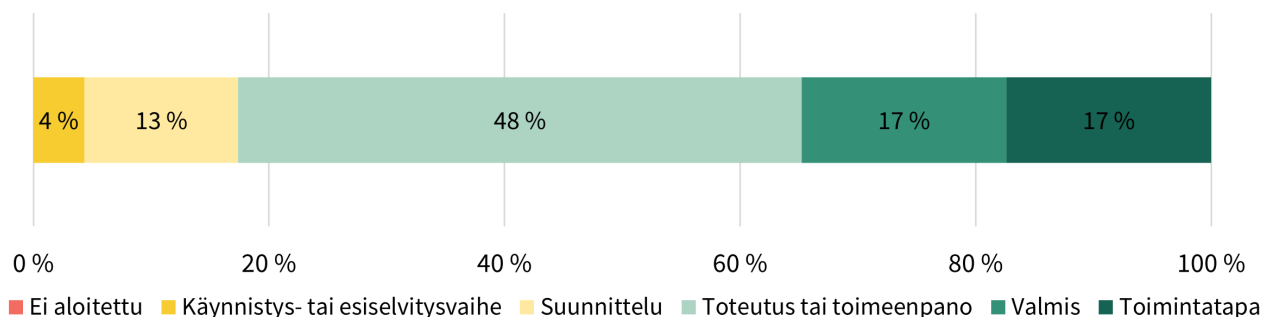
Konsernipalvelut ja tilaomistus

Konsernipalveluiden resurssiviisauden toteutus-suunnitelma 2021–2023 valmistui 17.8.2021. Tilaomistus siirtyi konsernipalveluista erilliseksi valtuustoon nähden sitovaksi tasoksi vuonna 2020.

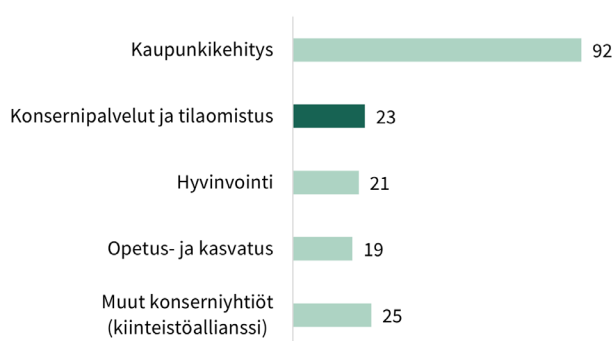
Toimenpiteiden etenemisen tilanne on koottu alle. Konsernipalveluiden ja tilaomistuksen vastuulla on 23 toimenpidettä.

Resurssiviisauden toimenpiteiden eteneminen 1–12/2025

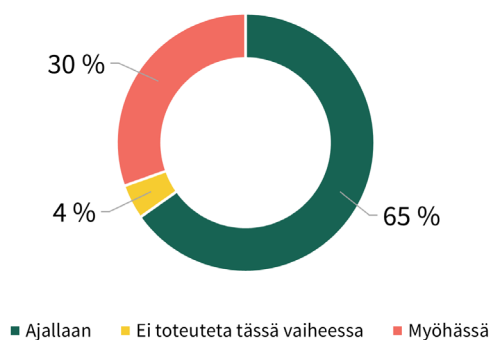
Toimenpiteiden eteneminen

Toimenpiteet vastuualueittain

Toimenpiteiden ajantasaisuus

Kaikkien toimenpiteiden eteneminen

Kaupunkirakenne ja liikkuminen

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Kaupunkirakenne ja palvelut	Eheä yhdyskuntarakenne	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Kaupunkirakenne ja palvelut	Keskustan kehittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Kaupunkikehitys
Kaupunkirakenne ja palvelut	Ilmastoviisaat asemanseudut	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne, maanmyynti ja hankekehitys
Kaupunkirakenne ja palvelut	Pientaloalueiden tiivistäminen	Valmis	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne, maankäyttö- ja karttapalvelut
Kaupunkirakenne ja palvelut	Muuntojoustavat ja monikäyttöiset tilat	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Konsernipalvelut	Hyvinvointi, kaupunkikehitys, konsernipalvelut, opetus ja kasvatusta, kiinteistöalianssi
Kaupunkirakenne ja palvelut	Bulevardikorttelin toimitilat ja työskentelykulttuuri	Valmis	Ajallaan	HR-palvelut	HR-palvelut
Liikkuminen	Raideliikenteen kehittäminen	Suunnittelu	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Liityntäpysäköinnin kehittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Suunnittelupalvelut, kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Vaihtoehtoisten käyttövoimien autokannan edistäminen	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kiinteistöalianssi, kaavoitus ja liikenne, kaupunkitekniikka
Liikkuminen	Autopaikkamitoitus ja yhteiskäyttöautot	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kiinteistöalianssi, kaavoitus ja liikenne, rakennusvalvonta
Liikkuminen	Joukkoliikenteen palvelutaso	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Joukkoliikenteen informaatio ja palvelut	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Liikkuminen	Bussiliikenteen kalusto	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Joukkoliikenteen reitit	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Opetus ja kasvatus, kaavoitus ja liikenne
Liikkuminen	Pyöräliikenteen kehittäminen	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne, suunnittelupalvelut
Liikkuminen	Pyöräilyn ja jalan-kulun huomioiminen työmaajärjestelyissä	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Rakentamispalvelut	Kaavoitus ja liikenne, rakentamispalvelut
Liikkuminen	Pyöräilyn laatu-käytävät ja ylikunnalliset reitit	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne, suunnittelupalvelut
Liikkuminen	Pyöräsäilytyksen parantaminen rakennushankkeissa	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kiinteistöallianssi, kaavoitus ja liikenne, maanmyynti ja hankekehitys, rakennusvalvonta
Liikkuminen	Kaupungin ajoneuvojen käyttövoima ja yhteiskäyttö	Toimintatapa	Ajallaan	Hankintapalvelut	Hankintapalvelut
Liikkuminen	Kestävä liikkuminen opetuksessa ja kasvatuksessa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Liikkuminen	Kaupunkipyörät	Valmis	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Liikuntapalvelut	Liikuntapalvelut
Kaupunkiympäristö	Liikenneturvallisuuden parantaminen	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne, suunnittelupalvelut
Kaupunkiympäristö	Lähipuistonhoitaja-toiminta	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Kaupunkiympäristö	Lähiympäristön suunnittelu	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus, kiinteistöallianssi, kaavoitus ja liikenne
Kaupunkiympäristö	Kestävä liikkuminen erityisryhmähankkeissa	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ajallaan	Maanmyynti ja hankekehitys	Maanmyynti ja hankekehitys

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Virkistysalueverkosto	Lähivirkistysalueiden riittävyys	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Virkistysalueverkosto	Kestävä liikuminen liikunta- ja virkistyskoh-teissa	Toimintatapa	Ajallaan	Hyvinvointi	Hyvinvointi, suunnittelupalvelut, kaavoitus ja liikenne
Virkistysalueverkosto	Virkistysreitit	Suunnittelu	Ajallaan	Liikunta ja kuttuuri	Liikunta ja kuttuuri, kaavoitus ja liikenne
Tekniset verkostot	Infran peruskorjaus	Suunnittelu	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka

Energia, materiaalit ja kulutus

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Energiatehokkuus	Pitkän tähtäimen suunnitelma energiatehokkuuden edistämiseksi	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kiinteistöallianssi	Ympäristötiimi, kiinteistöallianssi
Energiatehokkuus	Lämmön, sähkön ja veden kulutusseuranta	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kiinteistöallianssi	Järvenpään Vesi, kiinteistöallianssi, ympäristötiimi
Energiatehokkuus	Ekotukitoiminta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ympäristötiimi	Hyvinvointi, opetus ja kasvatusta, kiinteistöallianssi, ympäristötiimi
Energiatehokkuus	LED- ja älyvalaistus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka
Energiatehokkuus	Kysyntäjousto	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kiinteistöallianssi	Kiinteistöallianssi, ympäristötiimi
Energiatehokkuus	Rakennusten energiatehokkuus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kiinteistöallianssi	Ympäristötiimi, Maanmyynti ja hankekehitys, Kiinteistöallianssi
Energiatehokkuus	Isännöitsijäyhteistyö	Ei aloitettu	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Maanmyynti ja hankekehitys	Maanmyynti ja hankekehitys, Kiinteistöallianssi

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Energiatehokkuus	Lämpökamera-kuvaus	Ei aloitettu	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Kaupunkikehitys	Kaupunkikehitys
Rakentaminen	Peruskorjaus- ja purkuhankkeiden ympäristönäkökulma	Ei aloitettu	Myöhässä	Maanmyynti ja hankekehitys	Maanmyynti ja hankekehitys
Rakentaminen	Hiilijalanjäljen laskenta rakennushankkeissa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen	Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen, rakennusvalvonta, maanmyynti ja hankekehitys, kiinteistöalianssi
Rakentaminen	Vähähiilisen rakentamisen kannustimet ja ohjauskeinot	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen	Maanmyynti ja hankekehitys, yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen
Rakentaminen	Lepola IV:n resurssiviisaus	Valmis	Ajallaan	Maanmyynti ja hankekehitys	Kaavoitus ja liikenne, maanmyynti ja hankekehitys
Rakentaminen	Ainolan aluekehittämishankkeen resurssiviisaus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen	Maanmyynti ja hankekehitys, yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen
Rakentaminen	Puurakentaminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen	Maanmyynti ja hankekehitys, kiinteistöalianssi, yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen
Rakentaminen	Vähähiilisen rakentamisen periaatteet	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Myöhässä	Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen	Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen
Rakentaminen	Rakennusvalvonnan vähähiilisen rakentamisen ohjauskeinot	Ei aloitettu	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Rakennusvalvonta	Rakennusvalvonta

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Rakentaminen	Julkisten rakennushankkeiden ohjaus	Suunnittelu	Myöhässä	Konsernipalvelut	Hyvinvointi, opetus ja kasvatusta, konsernipalvelut
Rakentaminen	Vihreä rahoitus investoinneissa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Talouspalvelut	Talouspalvelut
Energiantuotanto	Uusiutuvan energian kuntakatselmus	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Energiantuotanto	Uusiutuva energia rakennushankkeissa	Toimintatapa	Ajallaan	Kiinteistöallianssi	Ympäristötiimi, maanmyynti ja hankekehitys, kiinteistöallianssi
Energiantuotanto	Yhteistyö energiayhtiön kanssa	Suunnittelu	Myöhässä	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Energiantuotanto	Vihreä sähkö	Suunnittelu	Ajallaan	Kiinteistöallianssi	Konsernipalvelut, kiinteistöallianssi
Kiertotalous	Urakoiden ja kunnossapidon resurssiviisuus	Toimintatapa	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kiinteistöallianssi, kaupunkitekniikka
Kiertotalous	Maamassojen koordinaatio	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Rakentamispalvelut	Rakentamispalvelut, ympäristötiimi, suunnittelupalvelut, kaavoitus ja liikenne
Kiertotalous	Rakennusmateriaalien kierrätys	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Kaupunkikehitys, kiinteistöallianssi, maanmyynti ja hankekehitys
Kiertotalous	Infrarakentamisen kiertotalouskoulutus	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Myöhässä	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut, rakentamispalvelut, ympäristötiimi
Kiertotalous	Jätteen vähentäminen ja kierrätys kaupungin toiminnassa	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ympäristötiimi	Hyvinvointi, opetus ja kasvatusta, kiinteistöallianssi, ympäristötiimi

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Kiertotalous	Irtaimiston kierrätys	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Kiertotalous	Kiinteistöjen ja asukkaiden jäteneuvonta	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut, rakennusvalvonta
Kiertotalous	Muovin kierrätyksen edistäminen	Valmis	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Kiertotalous	Korttelikeräys	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka, yhdyskuntasuunnittelu, ympäristö ja asuminen
Kiertotalous	Sähköinen asiointi ja asiakirjahallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Hallintopalvelut	Hallintopalvelut, ICT- ja kehittämisspalvelut
Kiertotalous	Välineiden ja lelujen lainaaminen ja korjaus	Toimintatapa	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Kiertotalous	Lainauspalvelut	Toimintatapa	Ajallaan	Liikuntapalvelut	Kirjastopalvelut, liikuntapalvelut
Kiertotalous	Digitaaliset palvelut ja aineistot	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Liikuntapalvelut	Kirjastopalvelut, liikuntapalvelut
Hankinnat	Kaupunkitekniikan hankinnat	Toimintatapa	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka
Hankinnat	Rakennustyömaiden ja ylläpidon energiatehokkuus	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkitekniikka	Kaupunkitekniikka
Hankinnat	Kuljetus ja liikennehankinnat	Valmis	Ajallaan	Hankintapalvelut	Kaupunkitekniikka, hankintapalvelut, kaavoitus ja liikenne
Hankinnat	Hankintojen kehittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Hankintapalvelut	Hyvinvointi, opetus ja kasvatus, kiinteistöallianssi, hankintapalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Hankinnat	Osaamisen kehittäminen kestävässä hankinnoissa	Suunnittelu	Myöhässä	Hankintapalvelut	Hankintapalvelut
Ruokajärjestelmä	Kokoustarjoilut	Käynnistys- tai esiselvitysvaihe	Ei toteuteta tässä vaiheessa	Hallintopalvelut	Hallintopalvelut
Ruokajärjestelmä	Ruokahävikki	Toimintatapa	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Ruokajärjestelmä	Ilmastoystävällinen ruoka	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Ruokajärjestelmä	Kestävän ruokakulttuurin tukeminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, osaamis- ja työllisyyspalvelut	Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, osaamis- ja työllisyyspalvelut

Ympäristön tila

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Ilmastonmuutokseen varautuminen valmiussuunnittelussa	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Viherrakenteet	Suunnittelu	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kiinteistöalianssi, kaavoitus ja liikenne, suunnittelupalvelut, rakennusvalvonta, maanmyynti ja hankekehitys
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Ilmastonmuutokseen varautuminen vaikutusarviointeihin	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen	Ilmastonmuutokseen varautuminen rakennus- ja infrahankkeissa	Toimintatapa	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Kiinteistöalianssi, kaupunkikehitys

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Vesiensuojelu	Tuusulanjärvi-hanke	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut, ympäristötiimi
Vesiensuojelu	Hulevesien hallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut, rakennusvalvonta, Järvenpään Vesi, kaavoitus ja liikenne
Vesiensuojelu	Loutinoja-hanke	Valmis	Ajallaan	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut
Vesiensuojelu	Hulevesikoulutus	Toimintatapa	Ajallaan	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut
Vesiensuojelu	Pohjavesiensuojelu	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Luonnon monimuotoisuus	Viheralueiden säilyttäminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Luonnon monimuotoisuus	Luontoarvojen vaaliminen ja luontopohjaiset ratkaisut	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Suunnittelupalvelut	Suunnittelupalvelut, kaavoitus ja liikenne
Luonnon monimuotoisuus	Puistometsien hoitosuunnitelma	Suunnittelu	Myöhässä	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Luonnon monimuotoisuus	Luonnonsuojelualueet	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Luonnon monimuotoisuus	Luontotiedon hallinta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Luonnon monimuotoisuus	Vaelluskalojen elinympäristöt	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Luonnon monimuotoisuus	Vieraslajien hallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut
Ilmanlaatu ja melu	Hiljaiset alueet	Suunnittelu	Myöhässä	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Ilmanlaatu ja melu	Melunhallinta	Toimintatapa	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne, rakennusvalvonta
Ilmanlaatu ja melu	Akkukäyttöiset pienkoneet	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Ilmanlaatu ja melu	Katujen puhdistamisen tehostaminen	Valmis	Ajallaan	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut	Infran ylläpito- ja huoltopalvelut

Tietoisuus ja yhteistyö

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautavoitteiden huomioiminen talousarviossa	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi, talouspalvelut
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautyön seuranta	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi, tietohallinto, talouspalvelut
Ympäristöjohtaminen	Toteutussuunnitelmien laadinta	Valmis	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Hyvinvointi, kaupunkikehitys, konsernipalvelut, opetus ja kasvatusta, kiinteistöalianssi
Ympäristöjohtaminen	Yhteistyön lisääminen ja tiedonkulun parantaminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaupunkikehitys	Hyvinvointi, kaupunkikehitys, konsernipalvelut, opetus ja kasvatusta, kiinteistöalianssi
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautden käsitteenmäärittely	Valmis	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Ympäristöjohtaminen	Seutuyhteistyö	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Kaavoitus ja liikenne	Kaavoitus ja liikenne
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisautviestintä	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Viestintä ja markkinointi	Ympäristötiimi, viestintä ja markkinointi, kiinteistöalianssi
Ympäristöjohtaminen	Työmatkaliikuminen	Toteutus tai toimeenpano	Myöhässä	HR-palvelut	HR-palvelut, kaupunkikehitys, opetus ja kasvatusta, hyvinvointi

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Ympäristöjohtaminen	Työnantajamielikuva	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	HR-palvelut	HR-palvelut
Ympäristöjohtaminen	Opkan suunnitelman viestintä	Ei aloitettu	Myöhässä	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisauden kytkeminen Opetuksen ja kasvatuksen palveluverkkosuunnitelmaan	Suunnittelu	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisauden kytkeminen hyvinvointisuunnitelmaan	Valmis	Ajallaan	Hyvinvointi	Hyvinvointi
Ympäristöjohtaminen	Resurssiviisauden kytkeminen Hyvinvoinnin palveluverkkosuunnitelmaan	Suunnittelu	Ajallaan	Hyvinvointi	Hyvinvointi
Yhteistyö ja osallisuus	Järkevä-palkinto	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi
Yhteistyö ja osallisuus	Osallistuva budjetointi	Valmis	Ajallaan	Viestintä ja markkinointi	Viestintä ja markkinointi, ympäristötiimi
Yhteistyö ja osallisuus	Asukkaiden ympäristökysely	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi, viestintä ja markkinointi
Yhteistyö ja osallisuus	Asukasyhteistyö ja kokeilut	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Ympäristötiimi	Viestintä ja markkinointi, ympäristötiimi
Yhteistyö ja osallisuus	Yhteistyö yritysten ja yhdistysten kanssa	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Yritys- ja elinkeinopalvelut	Hyvinvointi, ympäristötiimi, elinkeino- ja matkapalvelut, opetus ja kasvatus, kiinteistöallianssi, yritys- ja elinkeinopalvelut

Aihealue	Toimenpide	Eteneminen	Ajantasaisuus	Päävastuutaho kaupungissa	Vastuutaho-organisaatiot
Yhteistyö ja osallisuus	Vastuullinen matkailu	Valmis	Ajallaan	Yritys- ja elinkeinopalvelut	Elinkeino- ja matkapalvelut
Yhteistyö ja osallisuus	Avustusten myöntämisen kriteerit	Valmis	Ajallaan	Hyvinvointi	Hyvinvointi
Yhteistyö ja osallisuus	Resurssiviisaat tapahtumat	Suunnittelu	Myöhässä	Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut	Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut
Neuvonta ja ohjeet	Verkkosivujen päivittäminen ja sähköiset palvelut	Toimintatapa	Ajallaan	Ympäristötiimi	Ympäristötiimi, viestintä ja markkinointi
Neuvonta ja ohjeet	Ympäristökasvatussuunnitelman päivittäminen	Toteutus tai toimeenpano	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Neuvonta ja ohjeet	Erialaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen	Toimintatapa	Ajallaan	Opetus ja kasvatus	Opetus ja kasvatus
Neuvonta ja ohjeet	Järvenpään opiston kurssi- valikoima	Toimintatapa	Ajallaan	Järvenpään Opisto	Järvenpään Opisto, hyvinvointi

